



CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

mardi

dinsdag

04-11-2003

04-11-2003

Matin

Voormiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders en Spirit</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>	<i>PLEN</i>	<i>Plenum (witte kaft)</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>	<i>COM</i>	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Question de Mme Anne Barzin à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'arrêté royal visant les grandes ASBL au sens de l'article 17,§ 3 de la loi sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations" (n° 405)

Orateurs: **Anne Barzin, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Questions jointes de 2
 - M. Olivier Maingain à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'informatisation de la Justice" (n° 280) 2
 - M. Tony Van Parys à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le contrat d'informatique dans le cadre du projet Phénix" (n° 493) 2
 - M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la rupture du contrat relatif à l'informatisation de la Justice" (n° 575) 2

Orateurs: **Olivier Maingain, Tony Van Parys, Bart Laeremans, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Questions jointes de 9
 - Mme Hilde Claes à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'écoute téléphonique de citoyens" (n° 581) 9
 - M. Karel Pinxten à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'écoute des citoyens" (n° 442) 9
 - Mme Marie Nagy à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "les écoutes téléphoniques" (n° 465) 9

Orateurs: **Hilde Claes, Karel Pinxten, Marie Nagy, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Question de M. Thierry Giet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la politique criminelle en matière de maltraitance animale" (n° 456) 13

Orateurs: **Thierry Giet, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Questions jointes de 15
 - M. Servais Verherstraeten à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la préparation déficiente du procès Cools, plus particulièrement en ce qui concerne l'extradition des meurtriers tunisiens" (n° 479) 15
 - M. Melchior Wathelet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'absence des assassins tunisiens au procès Cools" (n° 483) 15

Orateurs: **Servais Verherstraeten, Melchior**

INHOUD

Vraag van mevrouw Anne Barzin aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het koninklijk besluit betreffende de grote VZW's zoals bedoeld in artikel 17,§ 3 van de wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen" (nr. 405) 1

Sprekers: **Anne Barzin, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Samengevoegde vragen van 2
 - de heer Olivier Maingain aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de informatisering van Justitie" (nr. 280) 2
 - de heer Tony Van Parys aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het informaticacontract van het Phenix-project" (nr. 493) 2
 - de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de verbreking van het contract met betrekking tot informatisering van Justitie" (nr. 575) 2

Sprekers: **Olivier Maingain, Tony Van Parys, Bart Laeremans, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Samengevoegde vragen van 9
 - mevrouw Hilde Claes aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van burgers" (nr. 581) 9
 - de heer Karel Pinxten aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van burgers" (nr. 442) 9
 - mevrouw Marie Nagy aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van telefoongesprekken" (nr. 465) 9

Sprekers: **Hilde Claes, Karel Pinxten, Marie Nagy, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Vraag van de heer Thierry Giet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het strafrechtelijk beleid inzake dieren mishandeling" (nr. 456) 13

Sprekers: **Thierry Giet, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Samengevoegde vragen van 15
 - de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de gebrekkige voorbereiding van het proces Cools, meer bepaald met betrekking tot de uitlevering van de Tunesische moordenaars" (nr. 479) 15
 - de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de afwezigheid van de Tunesische moordenaars op het proces Cools" (nr. 483) 15

Sprekers: **Servais Verherstraeten, Melchior**

Wathelet, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice

Wathelet, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie

Question de Mme Zoé Genot à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la taille des geôles du cellulaire au Palais de Justice de Liège" (n° 485)

Orateurs: **Zoé Genot, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Vraag van mevrouw Zoé Genot aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de grootte van de cellen in het Justitiepaleis te Luik" (nr. 485)

Sprekers: **Zoé Genot, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Question de Mme Martine Taelman à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le coût d'une enquête menée à la suite d'une plainte déposée par l'Office européen de lutte anti-fraude" (n° 512)

Orateurs: **Martine Taelman, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Vraag van mevrouw Martine Taelman aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de kosten van een onderzoek na een klacht van de Europese dienst voor fraudebestrijding" (nr. 512)

Sprekers: **Martine Taelman, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Questions jointes de

- M. Servais Verherstraeten à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le problème de l'internement" (n° 567)

- M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'accompagnement psychiatrique des personnes internées en Flandre" (n° 574)

- M. Claude Marinower à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'accueil de détenus souffrant de troubles psychiques" (n° 588)

Orateurs: **Servais Verherstraeten, Bart Laeremans, Claude Marinower, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Samengevoegde vragen van

- de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de problematiek van de internering" (nr. 567)

- de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de psychiatische begeleiding van de geïnterneerden in Vlaanderen" (nr. 574)

- de heer Claude Marinower aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de opvang van gedetineerden met een psychische afwijking" (nr. 588)

Sprekers: **Servais Verherstraeten, Bart Laeremans, Claude Marinower, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

Question de Mme Hilde Claes à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la répudiation" (n° 579)

Orateurs: **Hilde Claes, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Vraag van mevrouw Hilde Claes aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de verstoting" (nr. 579)

Sprekers: **Hilde Claes, Laurette Onkelinx**, vice-eerste minister en minister van Justitie

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

du

van

MARDI 04 NOVEMBRE 2003

DINSdag 04 NOVEMBER 2003

Matin

Voormiddag

De vergadering wordt geopend om 10.09 uur door de heer Alfons Borginon, voorzitter.
La séance est ouverte à 10.09 heures par M. Alfons Borginon, président.

01 Question de Mme Anne Barzin à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'arrêté royal visant les grandes ASBL au sens de l'article 17,§ 3 de la loi sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations" (n° 405)

01 Vraag van mevrouw Anne Barzin aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het koninklijk besluit betreffende de grote VZW's zoals bedoeld in artikel 17,§ 3 van de wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen" (nr. 405)

01.01 Anne Barzin (MR): Madame la ministre, depuis le 1^{er} juillet de cette année, date d'entrée en vigueur de la nouvelle loi sur les ASBL et les fondations, ces dernières ont appris qu'à dater du 1^{er} janvier 2004 elles devraient tenir une comptabilité selon des formes nouvelles bien précises. Une délégation a été donnée au Roi en ce sens dans la loi de base.

Alors que l'arrêté précisant les modalités comptables des petites ASBL a déjà été publié au Moniteur belge du 11 juillet, le secteur associatif s'inquiète de l'absence de parution de l'arrêté visant les grandes ASBL. En effet, bien que ces personnes morales disposent encore légalement de quelques mois pour se plier aux nouvelles obligations, encore faut-il qu'elles aient connaissance du contenu de cet arrêté. Faute de cela, toutes les ASBL qui se sont constituées après le 1^{er} juillet 2003 devront appliquer l'arrêté du jour au lendemain s'il n'est publié que le 1^{er} janvier 2004.

Quelles sont les difficultés éventuelles qui ont eu pour origine le retard pris en ce dossier? A quelle date pensez-vous pouvoir publier cet arrêté?

01.02 Laurette Onkelinx, ministre: La rédaction de l'arrêté royal d'exécution relatif à la comptabilité des associations et fondations visées aux articles 17§3, 37§3 et 53§3 de la loi du 27 juin 1921 a été confiée par mon prédécesseur à la Commission des normes comptables. Celle-ci a constitué un groupe de travail qui vient de me rendre un avant-projet d'arrêté royal que j'examine actuellement. Le système comptable qui a été retenu est proche de celui utilisé pour la comptabilité des entreprises. Le retard s'explique principalement par les difficultés techniques pour définir certains concepts comptables propres au secteur non marchand. L'arrêté royal sera publié dans les meilleurs délais et quoi qu'il en soit avant la fin de l'année.

01.01 Anne Barzin (MR): Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe wet op de VZW's op 1 juli laatstleden, hebben de VZW's vernomen dat ze vanaf 1 januari 2004 hun boekhouding moeten voeren met inachtneming van de nieuwe vormen die door de Koning zouden worden vastgelegd. In tegenstelling tot het koninklijk besluit betreffende de "kleine" VZW's is het besluit over de "grote" VZW's nog niet in het Belgisch Staatsblad verschenen. Daardoor kunnen deze laatsten moeilijkheden ondervinden wanneer ze hun boekhouding willen afstemmen op de nieuwe normen. Wat zijn de mogelijke oorzaken van die vertraging? Wanneer meent u het besluit te kunnen publiceren?

01.02 Minister Laurette Onkelinx: Mijn voorganger heeft de Commissie voor Boekhoudkundige Normen opgedragen het koninklijk besluit op te stellen. De Commissie heeft mij onlangs een voorontwerp overgemaakt. De vertraging werd voornamelijk veroorzaakt door technische moeilijkheden die zich voordeden bij het definiëren van een aantal begrippen eigen aan de non-profit sector. Het koninklijk besluit zal vóór het einde van het jaar

gepubliceerd worden.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Questions jointes de

- M. Olivier Maingain à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'informatisation de la Justice" (n° 280)
- M. Tony Van Parys à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le contrat d'informatique dans le cadre du projet Phénix" (n° 493)
- M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la rupture du contrat relatif à l'informatisation de la Justice" (n° 575)

02 Samengevoegde vragen van

- de heer Olivier Maingain aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de informatisering van Justitie" (nr. 280)
- de heer Tony Van Parys aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het informaticacontract van het Phenix-project" (nr. 493)
- de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de verbreking van het contract met betrekking tot informatisering van Justitie" (nr. 575)

02.01 Olivier Maingain (MR): Madame la ministre, l'informatisation de la justice est devenue indispensable si on souhaite obtenir une justice plus rapide et humaine. Cette exigence ne peut se réaliser que par le biais de technologies d'information et de communication de pointe. Ces innovations requièrent un équipement approprié de l'administration de la Justice au niveau des logiciels, du matériel et du réseau.

L'ensemble du monde judiciaire et en particulier les greffes souffrent de ne pas disposer d'un accès à Internet et d'une harmonisation des applications de base en vue d'augmenter leur mobilité. Madame la ministre pourrait-elle faire état de l'évolution de l'informatisation de la Justice? Qu'advient-il des programmes mis en place sous la précédente législature, tels le programme Phénix, l'instauration du rôle électronique ou le projet "e-justice"?

Sous la précédente législature, dans le cadre de la modernisation complète du matériel disponible dans les cours et tribunaux ainsi que de l'uniformisation progressive des logiciels employés, il était prévu de déployer une nouvelle application intégrée par phases. La première phase devait être réalisée pour mai 2003 et généralisée pour la fin de cette année. Le déploiement de la nouvelle application est-il en phase de réalisation? D'autres projets vont-ils être entrepris pour remplir cet objectif?

02.02 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ter concretisering van de vraag van collega Maingain hebben we het de vorige keer gehad over het miljoenencontract voor informatica dat klaarblijkelijk op een zeer merkwaaardige manier is behandeld door uw voorganger. Ik wil even de feiten in herinnering brengen.

De vorige minister van Justitie, Marc Verwilghen, bestelde computermateriaal bij een firma voor een bedrag van 2.156.000 euro. Hij doet die bestelling bij de firma op 3 juli 2003. 3 juli 2003 is een merkwaaardige datum. Dit is twee dagen voor het weekend waarin het regeerakkoord tot stand is gekomen. Op dat ogenblik bestelt hij dus voor om en bij de 86 miljoen oude Belgische frank aan computermateriaal. Dat is trouwens slechts een eerste schijf van een veel groter contract van om en bij de 400 miljoen oude Belgische frank. Dit alles gebeurt met uitvoering van het zogenaamde Phenixproject dat de totale informatisering van Justitie beoogt en waarover de vraag van

02.01 Olivier Maingain (MR): Justitie kent een nijpend gebrek aan informatica-uitrusting. Hoeveer staat het met dit dossier? Wat is het lot van de programma's die in de vorige zittingsperiode werden geïnstalleerd? In het kader van de volledige modernisering van de hardware en de standaardisering van de gebruikte software was men tijdens de vorige zittingsperiode overeengekomen een nieuwe geïntegreerde toepassing in fasen in te voeren. De eerste fase zou tegen het einde van dit jaar algemeen van toepassing moeten zijn. Hoeveer staat het hiermee? Zullen er andere projecten komen om deze doelstellingen te halen?

02.02 Tony Van Parys (CD&V): Le 3 juillet 2003, le précédent ministre de la Justice, M. Verwilghen, a conclu un contrat informatique d'une valeur de 2.156.000 euros. Curieusement, cette initiative a été prise deux jours avant la conclusion de l'actuel accord de gouvernement. La ministre Onkelinx s'oppose à ce contrat en vertu de l'avis négatif de l'Inspection des Finances et de la Commission d'accompagnement. Dans la presse, un proche de M. Verwilghen a fustigé Mme Onkelinx. laquelle aurait subi

collega Maingain gaat. De vorige keer, mevrouw de minister, hebt u mij gezegd dat de zaak niet doorgaat en dat u dit contract niet zult voortzetten. U hebt verwezen naar onder meer het negatief advies van de Inspectie van Financiën en het feit dat er geen akkoord was van de minister van Begroting, wat noodzakelijk is wanneer er een negatief advies is van de Inspectie van Financiën.

U hebt ook gewezen op het negatief advies van de begeleidingscommissie onder leiding van de magistraat bij het Hof van Cassatie.

Inmiddels heeft de vertrouweling van de vorige minister van Justitie in de pers fors uitgehaald naar u. Met name heeft hij gezegd dat uw beslissing om het contract niet te honoreren en de negatieve adviezen een gevolg zouden zijn van het lobbywerk van een aantal bedrijven. Uw beslissing zou de Belgische Staat zeer veel geld kosten. Dat zijn zeer zware beschuldigingen vanwege de vertrouweling van de vorige minister van Justitie.

Mijn vragen zijn de volgende.

Ten eerste, wat is uw reactie op de beschuldigingen van de vertrouweling van de vorige minister van Justitie in de pers?

Het antwoord op mijn volgende vraag interesseert mij bijzonder. Toen minister Verwilghen op 3 juli die bestelling plaatst bij de firma in kwestie, was de gunningprocedure beëindigd. In dergelijke aanbestedingen wordt de gunningprocedure steeds beëindigd met een gemotiveerd gunningbesluit dat bezorgd wordt aan de verschillende partijen die hebben ingeschreven. Op basis daarvan wordt, om bepaalde redenen, beslist aan welke firma het dossier of het contract wordt toegewezen. Was de gunningprocedure beëindigd met de aflevering van een gemotiveerd gunningbesluit? Is dat gunningbesluit betekend aan de verschillende inschrijvers?

Ten derde wil ik u de volgende vraag stellen.

Hoe moet het nu verder met de modernisering van de informatica van de gerechtelijke diensten? Er is klaarblijkelijk gedurende de vier afgelopen jaren niets gebeurd en klaarblijkelijk zit het dossier nu in het slop ingevolge een dispuut tussen twee regeringsleden, weliswaar waarvan er één nu met andere belangrijke dossiers, met name ontwikkelingssamenwerking, bezig is. Hoe zullen we nu dit dossier uit het slop kunnen halen?

02.03 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de omstandigheden zijn al voldoende uiteengezet. De beslissing om uiteindelijk niet sloop te gaan met de betrokken firma uit Huizingen, dreigt het budget ernstig te zullen bezwaren, niet alleen omdat die firma veruit de goedkoopste was – dat was blijkbaar ook één van de argumenten om het contract te annuleren -, maar ook omdat er met een heel grote kans van waarschijnlijkheid een fikse schadevergoeding zal worden gevraagd door de firma wanneer zij uiteindelijk het contract niet in de wacht zal slepen. Wij hebben daar heel wat vragen bij.

Mevrouw de minister van Justitie, in welke mate bent u verplicht om rekening te houden met een advies van de Inspectie van Financiën? In welke mate is het bindend en volstaat het niet als zij motiveert waarom ervan is afgeweken? Is er een dergelijke motivatie gebeurd?

l'influence de lobbyistes. En outre, la suppression de ce contrat coûterait très cher à notre pays.

La procédure d'adjudication s'est-elle achevée le 3 juillet par la communication d'un avis d'adjudication motivé? Cet avis a-t-il été signifié à tous les soumissionnaires? Comment envisagez-vous désormais de poursuivre l'informatisation de la Justice?

02.03 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): La décision de la ministre de la Justice de ne pas respecter le contrat risque de coûter beaucoup d'argent. La société concernée était la moins chère et elle réclamera sans doute un dédommagement important.

L'avis de l'Inspection des Finances était-il contraignant? A-t-on demandé l'approbation du ministre du Budget? L'absence de réponse de la part de ce ministre a-t-elle été considérée comme une approbation?

Ten tweede, in welke mate is een minister bij het nemen van dergelijke beslissing afhankelijk van een visum van de minister van Begroting? Werd er met Begroting overleg gepleegd? Zijn daar fouten gebeurd? Dat vraagt ook wel wat opheldering.

Werd er toestemming gevraagd en, zo ja, wanneer? Is het niet gebruikelijk - ik heb me laten vertellen dat het eigenlijk de praktijk is binnen de regering, maar daar bestaan weinig wetgeving en weinig regels over - dat de beslissing als gunstig wordt beschouwd wanneer er gewoon geen antwoord van de minister van Begroting komt, omdat men anders de situatie heeft dat bepaalde dossiers misschien wel maandenlang blijven liggen?

Ten derde, zitten we met het probleem voor de particulier die een contract aangaat met de overheid - een ondertekend contract door de minister - en nu ineens een brief krijgt waarin staat dat de minister eigenlijk niet meer bevoegd is, want dat het tot de lopende zaken behoort. Dan is natuurlijk mijn vraag wat het juridische karakter is van dit soort beslissingen. Wat is de rechtskracht? Kan men stellen dat dit soort beslissingen een ander statuut heeft dan wanneer de minister nog in volle functie is? Ik denk dat een dergelijke zienswijze ten opzichte van een derde moeilijk te handhaven is.

Ten vierde, op basis waarvan kan de minister argumenteren dat de offerte van de firma abnormaal laag is - zo lees ik het in bepaalde artikels - en kan dat concreet gestaafd worden?

Ten vijfde, op basis waarvan beweert de minister dat de betrokken firma, volgens het voorgestelde systeem, niet compatibel zou zijn met de actuele informaticasystemen waarmee justitie werkt? Hoe reageert de minister op de stelling, opnieuw van de vertrouweling - ik denk dat collega Van Parys en ik ons baseren op dezelfde artikels -, dat het hier gaat om een semi-religieuze discussie tussen aanhangers van verschillende informaticasystemen? Een heel merkwaardige uitspraak. Kan u, mevrouw de minister, dan ook die incompatibiliteit aantonen, kan u dat illustreren? Door welke externe deskundige hebt u zich laten bijstaan om die beslissing te nemen?

Ten zesde, hoe gebeurde de selectie van dit bureau en wat hebben de adviezen gekost? Werden deze adviezen voldoende getoetst zodat manipulatie door de ene religieuze sector versus de andere vermeden wordt?

Ten zevende, wanneer kunnen de parlementsleden inzage krijgen in het dossier? Ik wens mijn controlerecht van parlementslid verder uit te kunnen oefenen.

Ten achtste, welke argumenten hebt u in de kortgedingprocedure aangereikt om eisen van de firma te counteren?

Ten negende, hoeveel maanden zal het informatiseringproject door dit alles vertraging oplopen?

Ten tiende, moet de hele procedure worden overgedaan? Zo neen, hebt u het contract reeds aan een andere firma toegewezen? Aan welke firma en op basis van welke argumenten?

Ten elfde, krijgt de betrokken firma bij een eventuele nieuwe aanbesteding een tweede kans? Zo neen, wordt in een schadevergoeding voorzien wegens contractbreuk?

Ten twaalfde, kloot het dat op dit oogenblik bij Justitie een team van

Un particulier qui est en possession d'un document signé de la main d'un ministre apprend donc que ce dernier n'est plus valable parce que la ministre n'était plus compétente. Quel caractère juridique de telles décisions revêtent-elles lorsqu'elles sont prises en période d'affaires courantes? Le statut de ces décisions s'en trouve-t-il modifié à l'égard de tiers? Sur quoi la ministre se fonde-t-elle pour affirmer que l'offre est anormalement basse? La ministre peut-elle démontrer l'incompatibilité du système avec le système informatique que la Justice utilise actuellement? Par quels experts externes la ministre s'est-elle fait assister? Comment s'est opérée la sélection du bureau? Qu'ont coûté les avis? Ont-ils fait l'objet d'une évaluation? Quand les membres du Parlement pourront-ils consulter le dossier? Quels arguments la ministre invoque-t-elle dans le cadre de la procédure en référé? Quel retard le projet d'informatisation accusera-t-il? Faut-il recommencer la procédure? Dans la négative, le contrat a-t-il été réattribué et à qui? La société concernée se verra-t-elle offrir une seconde chance lors d'une éventuelle nouvelle adjudication? Une indemnisation est-elle prévue? Est-il exact qu'à la Justice, une équipe de spécialistes attend, désœuvrée?

specialisten zit te wachten om aan de slag te kunnen? Volgens Het Nieuwsblad van 23 oktober zouden ze momenteel met de vingers zitten draaien terwijl ze honderd duizenden euro's per maand kosten. Welk team wordt hiermee bedoeld? Zijn het externe deskundigen? Klopt het dat deze mensen niets te doen hebben en toch door Justitie betaald worden?

De **voorzitter**: Boeiende vragen, mijnheer Laeremans. De omvang ervan is echter meer geschikt voor een interpellatie.

02.04 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, je suis agnostique et donc, en quelque sorte, je cultive le doute, ce qui peut servir dans un tel dossier. Ce qui m'intéresse, c'est de servir la Justice et l'informatisation du pouvoir judiciaire. Dans ce cadre-là, nous ne pouvons pas prendre en compte quelque lobby que ce soit.

Pour gérer ce dossier, j'ai décidé d'œuvrer en bonne intelligence avec le président du Comité d'accompagnement de Phénix, à savoir M. Verougstraete, président de la Cour de cassation, avec lequel je travaille presque au quotidien dans la gestion de ce dossier.

Comme j'ai déjà eu l'occasion de le dire en réponse à une interpellation de M. Van Parys, mon prédécesseur, par un envoi recommandé du 3 juillet 2003, avait passé une commande auprès de la firme Dolmen. Aucune motivation n'était jointe à cette commande; peut-être s'est-il basé sur les rapports établis par le directeur du Centre de traitement de l'information du département de la Justice.

La décision d'annulation du marché a été prise sur la base des éléments figurant dans le dossier, à savoir un premier avis négatif très motivé de l'inspection des Finances en date du 6 juin 2003, un second avis négatif de l'inspection des Finances en date du 1^{er} juillet 2003 et l'absence d'accord du ministre du Budget, cet accord étant nécessaire.

De plus, j'ai pris la décision de consulter les services FEDICT quant à la conformité de l'offre par rapport au cahier des charges; ce service a conclu, dans son rapport du 12 septembre 2003, à la non-conformité de l'offre.

A la suite de tous ces rapports, j'ai décidé de ne pas donner suite au marché passé avec la firme Dolmen.

Je confirme également ce que j'ai dit à M. Van Parys.

Une action judiciaire est en cours. Nous attendons normalement une ordonnance pour demain, ce qui représentera un élément important dans la gestion de ce dossier.

Il est vrai que toutes ces démarches et/ou investigations nous ont fait perdre du temps. Nous travaillons toujours en collaboration avec M. Verougstraete pour relancer le projet et essayer de regagner une partie du temps perdu.

Unisys vient de réaliser une mise au point et étudie un état du développement. Dans le cas où le projet Phénix serait reconduit, par exemple sur la base du nouveau choix des 10 logiciels libres, il est difficile de prévoir actuellement une date pour l'installation de la nouvelle application sur des sites pilotes. En effet, dans ce cas-là, il faudrait redéfinir un nouveau contrat, en tenant compte d'une nouvelle technologie envisagée, et donc établir un nouveau planning.

02.04 Minister **Laurette Onkelinx**: Ik ben agnost en dus een systematisch twijfelaar. Ik wil, wars van enige lobby, ten dienste staan van Justitie en van de informatisering van het departement. Ik werk in goede verstandhouding - en bijna dagelijks - met de verantwoordelijke van het Phenix-project, de heer Verougstraete, voorzitter van het Hof van Cassatie.

Op drie juli 2003 plaatste mijn voorganger een bestelling bij de firma Dolmen, echter zonder enige motivering. Ingevolge de negatieve adviezen van de Inspectie van Financiën (van 6 juni en van 1 juli 2003) en het ontbreken van het akkoord van de minister van Begroting, raadpleegde ik de dienst Fedict, die op 12 september 2003 besloot dat de offerte niet conform was met het bestek. Om die reden heb ik de aanbesteding nietig verklaard. Er loopt een geding en morgen zou hierover een uitspraak moeten vallen.

Wij staan nog steeds achter het Phenix-project. De firma Unisys stelde een stand van zaken op. Op dit ogenblik kan ik niet zeggen wanneer het systeem op de testsites zal worden geïnstalleerd, want er moet op basis van de nieuwe technologie een nieuwe overeenkomst worden uitgewerkt. Op termijn zouden het e-justice- en het Phenix-project moeten samensmelten.

Op korte termijn willen we de vaststellingen van rechtsdagen in burgerlijke zaken van alle rechtbanken on line beschikbaar maken. Daarnaast is ook voor elke rechtbank een internetsite, met de bijhorende rechtspraak, gepland, evenals een intranetaansluiting voor

Je le répète, nous attendons actuellement la décision de justice avant de prendre définitivement position.

Par ailleurs, je signale que les projets ejustice et Phénix devraient à long terme ne former plus qu'un seul projet. A court terme, nous envisageons, dans un but de transparence et d'accès à la justice, de mettre en ligne sur Internet toutes les fixations en matière civile pour toutes les juridictions en Belgique, ce qui sera fait relativement vite.

En outre, un site Internet sera également généré pour chaque juridiction avec sa jurisprudence, comme celui qui fonctionne déjà pour la Cour de cassation sous le nom "JURIDAT" qui est le portail du pouvoir judiciaire.

Une connexion Intranet est également prévue pour tous les utilisateurs de l'ordre judiciaire. Se connecter à Internet n'est qu'une question d'autorisation mais, l'infrastructure réseau le permettra.

Un autre projet est en cours de réalisation, à savoir l'archivage électronique qui a été principalement testé dans de gros dossiers, notamment le dossier dit « Cools », Lernout & Hauspie, Dutroux ou encore les tueurs du Brabant wallon. Cette technologie sera d'ailleurs utilisée pour le procès Dutroux. Elle permettra la consultation du dossier sur support DVD.

Toujours dans le cadre de JURIDAT, j'ai demandé à ce que ce système d'archivage électronique s'étende à toutes les juridictions. De cette façon, il sera possible pour les détenus de consulter un dossier en prison, de stocker des milliers de dossiers sans devoir maintenir des infrastructures d'archivage classique et ainsi de récupérer, par exemple, des locaux et de l'espace de travail.

Enfin, dans les prochains mois, trois mille ordinateurs fixes seront répartis dans les tribunaux de police et les tribunaux de première instance en vue du démarrage des sites-pilotes Phénix. C'est évidemment un dossier prioritaire pour lequel, là aussi, on avance par étapes. En ce qui concerne Phénix, on n'abandonne évidemment pas un projet que je considère, pour la modernisation de la Justice, comme totalement prioritaire.

02.05 Olivier Maingain (MR): Je remercie Mme la ministre pour sa réponse déjà très détaillée. Bien que je ne sois pas un spécialiste de l'informatique, je sais que le dossier électronique est une des grandes priorités dans ce dossier et qu'il est très attendu par mes anciens confrères au barreau. Cela ferait gagner un temps considérable dans la gestion du cours des procédures. Donc, s'il y a une priorité à réserver dans le développement des moyens informatiques, c'est bien le développement de ce dossier électronique.

Je n'ai pas entendu d'éléments de réponse à ce sujet. J'ai bien entendu qu'il y avait, pour la fixation auprès de certaines juridictions, le développement d'un support Internet, mais je ne sais pas jusqu'où on va pouvoir développer, à travers ce support, la gestion d'un dossier électronique.

02.06 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil de minister danken voor haar antwoord. Ik leid eruit af op welke merkwaardige wijze in dit dossier geknoeid is met dat miljoenencontract. De minister zegt dat er geen motivatie was voor de bestelling op 3 juli, dat er een dubbel negatief advies was van de Inspectie van Financiën. dat er geen akkoord was van de minister van

alle gebruikers van de rechterlijke orde. Er werd ook een aanvang genomen met de archivering van de dossiers, in eerste instantie voor de grote zaken (zoals de zaak-Dutroux). Dat systeem zal moeten worden uitgebreid, zodat de dossiers gemakkelijker kunnen worden geraadpleegd en er ruimte vrijkomt in de gebouwen. In de loop van de volgende maanden, zullen 3000 computers tussen de politierechtbanken en de rechtbanken van eerste aanleg worden verdeeld, met het oog op het opstarten van de testsites voor het Phenix-project.

Het dossier betreffende de informatisering van Justitie is voor mij een prioriteit. Men gaat stapsgewijs te werk. Het Phenix-project wordt dus voortgezet.

02.05 Olivier Maingain (MR): Ik dank de minister voor haar vrij uitgebreid antwoord. Ik weet hoezeer men, onder andere aan de balie, uitkijkt naar het elektronisch beheer dat voor Justitie een prioriteit vormt. In het antwoord werden echter niet al mijn vragen behandeld, maar enkel deze over de publicatie op internet van de vaststelling van de rechtsdag in burgerlijke zaken. Hoe staat het met het elektronisch dossierbeheer?

02.06 Tony Van Parys (CD&V): La réponse de la ministre montre à quel point ce contrat, qui représente plusieurs millions d'euros, a été manipulé. La commande a été effectuée deux

Begroting, en dat FEDICT haar heeft geadviseerd dat de offerte in kwestie niet conform het lastenboek was. Er was dus voor dit dossier geen enkel advies dat positief was. Alle indicatoren waren negatief. En toch heeft men een bestelling geplaatst, twee dagen voor het nieuwe regeerakkoord tot stand is gekomen. Dat is bijzonder merkwaardig. De minister zegt dat daardoor heel veel tijd verloren is gegaan. Daardoor zal er waarschijnlijk ook veel schade geleden zijn. Ik kan mij toch inbeelden dat wanneer de betrokken firma een bestelling krijgt van de minister van Justitie, zij zich ook op die bestelling zal beroepen en dat wat de schade betreft op basis daarvan allerlei procedures zullen worden ingeleid

De wijze waarop met dit contract geknoeid is doet bijzonder veel vragen rijzen, vooral omdat het hier gaat om een absoluut noodzakelijke investering voor Justitie, die zonder enige twijfel op een behoorlijke manier moest gebeuren.

Eén vraag hebt u nog niet beantwoord, mevrouw de minister, en daarop zou ik toch nog uw antwoord willen horen.

Mevrouw de minister, was de gunningprocedure beëindigd op het ogenblik dat de vorige minister van Justitie de bestelling plaatste bij de betrokken firma? Zou ik op deze vraag een precies antwoord kunnen krijgen? Was op 3 juli, het ogenblik waarop men de bestelling plaatste, de gunningprocedure beëindigd? Had men de verschillende aanbiedingen vergeleken en was het proces-verbaal van het afsluiten van de gunningprocedure betekend aan de verschillende inschrijvers? Ik zou deze vraag concreet beantwoord willen krijgen omdat ze ook terug te vinden was in mijn schriftelijke vraag.

02.07 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mevrouw de minister, het antwoord op de eigenlijke vragen was bijzonder bondig. U heeft wel een hele uitleg gegeven over wat u allemaal van plan bent inzake informatisering, maar concrete antwoorden op een aantal vragen zijn uitgebleven. Ik zal misschien even wachten, want de minister is aan het telefoneren en dan kan zij onmogelijk...

De **voorzitter**: Dat is het verschil tussen mannen en vrouwen, mijnheer Laeremans.

02.08 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ja, vrouwen hebben twee oren en mannen maar één.

Ik zal misschien opnieuw moeten repliceren. We zullen zien.

Een aantal concrete vragen zijn niet beantwoord. Wij hebben wel een zicht op de waarschijnlijke fouten die zijn gebeurd bij de totstandkoming van dit dossier, maar wij hebben geen duidelijkheid over de intrinsieke waarde van het contract zelf en van de meerwaarde die de firma uit Huizingen daaraan had kunnen geven. Waarom was het aanbod te laag? Het is niet duidelijk waarom de prijs, die werd aangeboden, te laag was. Waarom was het systeem niet compatibel? Dat is helemaal niet duidelijk. Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag in verband met de deskundigen die met hun vingers zitten te draaien. Ik heb die vraag nochtans tijdig, gisteren vóór 11 uur, ingediend.

Mevrouw de minister, ik zou graag het dossier inzien. Het ligt voor de hand dat dit behoort tot ons elementair controlerecht als parlementslid. Het gaat om een belangrijk dossier van vele honderden miljoenen oude franken. Zoals blijkt uit bepaalde krantenartikels is manipulatie moeelijk. We lezen over allerlei "religieuze en semi-religieuze

jours avant le nouvel accord de gouvernement, malgré le fait que tous les indicateurs étaient négatifs. Beaucoup de temps a été perdu et l'entreprise a probablement subi un préjudice important. Elle ne manquera pas de faire valoir la commande. Un investissement absolument nécessaire était en jeu, il aurait dû être réalisé correctement.

La procédure d'adjudication était-elle terminée au moment où la commande a été effectuée?

02.07 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): La ministre a répondu très succinctement aux questions proprement dites.

02.08 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Nous ignorons toujours la valeur intrinsèque du contrat ainsi que la plus-value apportée par la société basée à Huizingen. Pour quelle raison le prix était-il trop bas? Pourquoi le système est-il incompatible? Des experts sont-ils payés pour attendre?

Je souhaiterais pouvoir consulter le dossier. Des manipulations ne sont pas à exclure ; je souhaite exercer mon droit de contrôle.

discussies" tussen aanhangers van verschillende informaticasystemen. Er zou wel eens gelobbyd kunnen zijn. Als u wilt dat die verdenking wegvalt en dat heel het verhaal geen eigen leven gaat leiden, dan meen ik dat het elementair is dat de parlementsleden inzage krijgen in dit dossier. Ik vraag u, mevrouw de minister, om ons inzage te verlenen en wel zo vlug mogelijk.

02.09 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, c'est la deuxième semaine d'affilée où l'on me pose des questions concernant Phénix. Et cela continuera, je n'en doute pas. Il sera plus facile pour moi de répondre à toutes ces questions quand la décision judiciaire aura été rendue. Une ordonnance est attendue pour demain. J'aurai donc l'occasion de compléter l'ensemble des informations lorsque la justice aura tranché.

Pour ce qui concerne le dossier électronique, il ne dépend pas de la fin du dossier Phénix. Comme je l'ai déjà dit tout à l'heure, nous allons donc très prochainement nous y atteler par la fixation via internet.

02.10 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de minister zal het mij niet kwalijk nemen, maar ik heb een heel precieze vraag gesteld. In de schriftelijke toelichting heb ik gevraagd of op het ogenblik van de bestelling de gunningprocedure beëindigd was. Op deze vraag zou ik een precies antwoord van de minister willen vernemen.

02.11 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik wens gewoon te weten waar en wanneer ik het dossier kan inzien. Ik denk dat de minister daarvoor niet moet wachten tot er een beschikking is. Dat antwoord zal ze ongetwijfeld al kunnen geven. Mogen wij het dossier als parlements lid niet inzien?

02.12 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, tout d'abord il s'agit d'un dossier de l'Exécutif et ensuite je ne donnerai les informations complémentaires qu'après que le pouvoir judiciaire ait rendu sa décision.

02.13 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Dit antwoord bevredigt mij niet. Ik wens in elk geval dit dossier in te zien. Ik zal op mijn strepen staan en desnoods ga ik tot bij de voorzitter van de Kamer.

02.14 Tony Van Parys (CD&V): Ik wil het niet moeilijk maken, maar als we een vraag stellen die heel precies is en die in een schriftelijk document terug te vinden is, dan is het noodzakelijk dat wij ook een antwoord kunnen krijgen. Ik zou de minister willen vragen of zij antwoord wil geven op de zeer concrete vraag of de gunningprocedure beëindigd was op het ogenblik van de bestelling. Zo is de vraag ook heel precies geformuleerd.

De **voorzitter**: De minister antwoordt natuurlijk wat zij wenst te antwoorden.

02.15 Tony Van Parys (CD&V): Neen, de minister antwoordt niet wat zij wil, anders heeft het geen zin om vragen te stellen. De minister moet de vragen beantwoorden die gesteld zijn. Daar moet u als voorzitter op

02.09 Minister Laurette Onkelinx: Dat is nu al twee weken achter elkaar dat men mij vragen stelt over het Phenix-dossier. En ik denk dat het nog niet de laatste keer zal zijn. Ik zal echter makkelijker kunnen antwoorden na de uitspraak van het gerecht, die voor morgen is gepland. Ik zal dan aanvullende informatie kunnen verstrekken. Wat het elektronisch beheer betreft, zullen wij zachtjesaan van start gaan, met de vaststellingen van de rechtsdagen van de rechtscollages.

02.10 Tony Van Parys (CD&V): J'ai posé une question très précise. La procédure d'adjudication était-elle clôturée au moment où votre prédécesseur a effectué la commande?

02.11 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ne pouvons-nous consulter le dossier? J'insisterai en ce sens auprès du président de la Chambre.

02.12 Minister Laurette Onkelinx: Dit is een dossier van de uitvoerende macht. Ik zal alle bijkomende informatie geven zodra de rechterlijke macht haar beslissing zal hebben bekendgemaakt.

02.14 Tony Van Parys (CD&V): Il est nécessaire que nous obtenions la réponse à cette question. Il appartient au président de la commission d'y veiller.

toezien. U bent de hoeder van het controlerecht van het Parlement. De vraag is heel precies gesteld en is bovendien meegedeeld in het schriftelijk document en kan dus met een ja of een nee worden beantwoord zonder meer. Was de gunningprocedure beëindigd op het ogenblik van de bestelling door de vorige minister van Justitie?

02.16 Laurette Onkelinx, ministre: Même le silence est une réponse.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een duidelijk antwoord is.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw **Hilde Claes** aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van burgers" (nr. 581)

- de heer **Karel Pinxten** aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van burgers" (nr. 442)

- mevrouw **Marie Nagy** aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het af luisteren van telefoongesprekken" (nr. 465)

03 **Questions jointes de**

- Mme **Hilde Claes** à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'écoute téléphonique de citoyens" (n° 581)

- M. **Karel Pinxten** à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'écoute des citoyens" (n° 442)

- Mme **Marie Nagy** à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "les écoutes téléphoniques" (n° 465)

03.01 Hilde Claes (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kon de voorbije weken, net zoals andere collega's, via de pers vernemen dat u de intentie hebt om in de toekomst de Veiligheid van de Staat, in navolging van de situatie die vandaag reeds bestaat voor de militaire inlichtingendiensten ADIV...

03.01 Hilde Claes (sp.a-spirit): Le gouvernement a l'intention de permettre à la Sûreté de l'Etat de placer sur écoute certaines communications de nos concitoyens en lui octroyant à cet effet une compétence identique à celle que détiennent déjà les services de renseignements militaires.

De **voorzitter**: Er is blijkbaar iets gebeurd met de volgorde van de sprekers,. Ik heb echter begrepen dat de heer Pinxten niet aandringt.

03.02 Hilde Claes (sp.a-spirit): Mevrouw de minister, u hebt dus de intentie om de Veiligheid van de Staat de bevoegdheid te geven om burgers af te luisteren.

Mevrouw de minister, dit voorstel kwam er omdat er blijkbaar kritiek werd geuit op de ongelijke situatie die vandaag bestaat tussen, enerzijds, ADIV en, anderzijds, de Veiligheid van de Staat. Dit betekent dat die diensten in de toekomst pro-actief gaan kunnen af luisteren, zelfs zonder dat er daarvoor een misdrijf gepleegd is. Dit roept bij mij toch wel enkele vragen en bedenkingen op. Mevrouw de minister, daarom had ik vandaag van u graag een antwoord gekregen op volgende vragen.

Ten eerste, welke voorwaarden moeten er voor u vervuld zijn opdat de Veiligheid van de Staat zou kunnen af luisteren?

Ten tweede, wie beschikt er over de beslissingsbevoegdheid om af te luisteren?

03.02 Hilde Claes (sp.a-spirit): Si la ministre a fait cette proposition, c'est pour mettre un terme à l'inégalité qui a existé jusqu'à ce jour en cette matière entre ces services qui pourront à l'avenir procéder à des écoutes pro-actives.

Quelles conditions devront être remplies pour que la Sûreté de l'Etat puisse procéder à ces écoutes? Qui détiendra le pouvoir de décision? Les décisions devront-elles être motivées? Quels motifs déterminants pourront justifier de telles écoutes? Qu'en sera-t-il s'il est procédé à des écoutes sans motif valable et que certaines informations confidentielles sont

Ten derde, moet de beslissing tot af luisteren worden gemotiveerd? Zo ja, welke redenen gelden als afdoend voor u?

Ten vierde, mijn laatste vraag, wat gebeurt er indien blijkt dat er zonder aanwijsbare redenen werd afgeluisterd en bepaalde vertrouwelijke informatie als gevolg hiervan zou uitgelekt zijn? Wordt er in een procedure en sanctie voorzien teneinde deze misbruiken te bestraffen?

De **voorzitter**: Dan is het woord nu aan de heer Pinxten. Ik wil mij nog verontschuldigen voor de foute volgorde. Mijn Nederlandstalige agenda gaf een foute volgorde, de Franstalige was juist. U moet echter begrijpen dat ik veeleer de Nederlandstalige agenda bekijk.

03.03 Karel Pinxten (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen probleem mee om dames te laten voorgaan, in die mate dat men het Reglement respecteert.

Mevrouw de minister, ik werd getroffen door een kort persberichtje van 15 oktober. Zoals daarnet aangehaald gaf uw woordvoester, mevrouw Vanderplaetsen, daarin aan dat u ermee akkoord zou gaan dat de Veiligheid van de Staat voortaan ook burgers zou kunnen af luisteren. Ze zou dat kunnen doen op pro-actieve wijze, zoals dat heet. Dat betekent dat ze dat zou kunnen doen zonder dat er sprake is van een misdrijf.

Dit bestaat reeds bij de militaire inlichtingendienst. Daar zijn de mogelijkheden echter ook beperkt. Het moet immers betrekking hebben op buitenlandse operaties. Het moet ook de doeleinden van die buitenlandse operaties dienen.

Over deze problematiek is er reeds een hele tijd een lange discussie aan de gang in dit Parlement. Die dateert niet van vandaag. Mevrouw de minister, totnogtoe was het ook zo – dat was tenminste zo in de vorige legislatuur – dat collega's uit andere fracties en ook uit uw fractie zich hiertegen fors verzet hebben.

De beslissing roept bij mij toch een aantal vragen op. Ik zal u ook zeggen waarom. Op een van de Nederlandstalige zenders loopt een programma dat Big Brother heet. Velen kijken ernaar, maar weinigen zeggen dat ze ernaar kijken. In het programma worden de deelnemers, die op vrijwillige basis aan het programma deelnemen en eventueel achteraf ook worden beloond, in een studio constant bekeken en beluisterd. Aan de ene kant is het natuurlijk heel belangrijk dat er een goede, afdoende aanpak is van zware criminaliteit, van extremistische bewegingen, van sekten, van terroristische bewegingen. Ik denk dat iedereen daarachter staat. Aan de andere kant hoeft dat niet te betekenen dat wij de Big Brother-toestanden, die zich nu beperken tot één zender en één studio, moeten uitbreiden naar het hele land.

Dat is mijn bekommernis en ook de reden waarom ik u de vier vragen, die ik u heb bezorgd, wil stellen.

Ten eerste, welke garanties krijgen de burgers wanneer zij pro-actief worden afgeluisterd? Van garanties wordt melding gemaakt in het persbericht dat uw kabinet heeft verzonden.

Ten tweede, graag vernam ik in welke gevallen wordt beslist om af te luisteren, zeker omdat het gaat over het af luisteren, los van het feit dat een persoon al dan niet een misdrijf heeft begaan.

De derde vraag is de wie-vraag. Wie beschikt over het initiatiefrecht? Wie kan terzake beslissingen nemen?

divulguées? Une procédure sera-t-elle entamée et une sanction sera-t-elle prise pour réprimer ces délits?

03.03 Karel Pinxten (VLD): Il ressort d'un communiqué de presse du 15 octobre de la porte-parole de la ministre que la Sûreté de l'Etat pourra dorénavant mettre pro-activement sur écoute certaines communications de nos concitoyens. Nos services de renseignements militaires y sont déjà autorisés quand les communications visées ont trait à des opérations étrangères et aux objectifs de ces opérations. Sous la législature précédente, un tel changement rencontrait encore une très vive opposition. S'il est impératif de s'attaquer efficacement à la grande criminalité comme aux organisations sectaires et terroristes, cette nouvelle réglementation aura pour effet de transformer le pays entier en studio de Big Brother

Quelles garanties la ministre offre-t-elle aux citoyens de ce pays qui seraient l'objet d'écoutes pro-actives? Quand la Sûreté de l'Etat pourra-t-elle procéder à de telles écoutes? Qui sera habilité à prendre la décision d'y procéder? La Sûreté fera-t-elle usage à cette fin d'une chambre d'écoute?

De vierde vraag is een praktische vraag. Er is sinds een aantal maanden een centrale tapkamer, een centrale technische interceptiefaciliteit, zoals men het met een mooie uitdrukking noemt. Wordt zij bij het af luisteren gebruikt?

Dat zijn de vier vragen die ik aan de minister wil stellen.

03.04 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, madame la ministre, ma question porte également sur cette information pour le moins surprenante, d'après laquelle la ministre de la Justice accepterait aujourd'hui un état de fait auquel son parti s'opposait lors de la législature précédente, à savoir d'autoriser la Sûreté de l'Etat à procéder à des écoutes téléphoniques proactives.

Comme mon collègue Pinxten l'a dit, certains événements expliquent sans doute une telle décision. Cependant, madame la ministre, il faut faire preuve de prudence en cette matière. On risquerait de connaître une évolution restreignant les droits de citoyens en fonction de menaces existantes ou imaginaires qui justifieraient tous les moyens. Je ne pense pas que tous les moyens soient bons. Nous devons veiller au respect de certains principes. Ainsi, qui contrôle la Sûreté de l'Etat lorsqu'elle décide de mettre quelqu'un sur écoute de manière proactive? Comment la personne sur écoute peut-elle faire valoir ses droits de citoyen honorable, si je peux m'exprimer ainsi, auprès de la justice lorsqu'elle qu'elle a fait l'objet d'une écoute? Qui peut nous confirmer aujourd'hui les informations révélées dans l'article en question –il s'agit d'un petit article de presse qui n'a pas fait pas l'objet de communications spectaculaires du gouvernement-, s'il existe un groupe de travail réunissant tant des représentants du ministère de l'Intérieur que de la Défense? Quel est le cahier de charge de ce groupe de travail? Quelles balises seront posées pour que ces écoutes respectent les libertés individuelles auxquelles chacun de nos concitoyens a droit?

M. Verwilghen avait, lors de la législature précédente, manifesté la volonté de déposer un avant-projet qui avait été rejeté à l'époque. Ne faudrait-il pas modifier la législation pour autoriser les propositions de ce groupe de travail?

03.05 Minister Laurette Onkelinx: Mijnheer de voorzitter, tijdens de vorige regeerperiode keurde het Parlement de wet van 3 mei 2003 goed.

Die wet geeft aan de algemene dienst Inlichtingen en Veiligheid van de krijgsmacht de toelating tot het onderscheppen, het af luisteren, het kennisnemen of het opnemen van elke vorm van communicatie uitgezonden in het buitenland, om redenen van veiligheid en bescherming van onze troepen en van onze geallieerden tijdens onze opdrachten in het buitenland en van onze onderdanen die gevestigd zijn in het buitenland.

De vorige minister van Justitie had in januari 2003 eveneens aan de Raad van State een voorontwerp van wet voorgelegd betreffende de identificatie, de onderschepping, de lokalisatie, het af luisteren, het kennisnemen en het opnemen van privé-communicatie en privé-telecommunicatie door de veiligheids- en inlichtingendiensten. Dit voorontwerp van wet heeft betrekking op de twee inlichtingendiensten, namelijk de Veiligheid van de Staat en de ADIV. Het is de bedoeling om aan beide diensten dezelfde af luistermogelijkheden te geven binnen het kader van een identiek juridisch stelsel. Dit juridisch stelsel is in ruime mate geïnspireerd op het stelsel dat ingevoerd werd voor het af luisteren van telefoongesprekken door de gerechtelijke overheden; artikel 90ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

03.04 Marie Nagy (ECOLO): Volgens een krantenartikel zou u ingestemd hebben met het organiseren van pro-actieve telefoontap. Bevestigt u dit bericht? Wie controleert het af luisteren van een burger door de Staatsveiligheid? Hoe kan de burger een rechtsvordering instellen? Wat is het bestek voor de werkgroep die dit dossier voorbereidt? Welke bakens werden er uitgezet opdat de individuele vrijheden zouden worden eerbiedigd? Zou de bestaande wetgeving niet moeten worden gewijzigd? Ik denk dat men aandacht moet hebben voor deze evolutie waarbij alle middelen kunnen worden ingezet.

03.05 Laurette Onkelinx, ministre: Au cours de la législature précédente, le Parlement a approuvé la loi du 3 mai 2003. Dans certains cas très précis, cette loi autorise le Service général de renseignement et de la sécurité (SGR) des Forces armées à mettre des lignes sur écoute.

En janvier 2003, le précédent ministre de la Justice a soumis au Conseil d'Etat un avant-projet de loi visant à donner les mêmes possibilités d'écoute à la Sûreté d'Etat et au SGR, dans le cadre d'un régime juridique identique. Ce régime s'inspire dans une large mesure de la réglementation instaurée pour les écoutes téléphoniques par les autorités judiciaires.

En concertation avec le ministre de la Défense, il a été décidé de voir dans quelle mesure la loi du 3 avril 2003 et l'avant-projet de loi dont je viens de parler doivent faire l'objet d'une fusion afin de déterminer dans un texte juridique unique les régimes d'écoute de ces deux services de renseignement ainsi que les garanties de protection de la vie privée des citoyens.

L'objectif poursuivi est de rétablir un juste équilibre entre les deux services de renseignement, mais en soumettant leurs possibilités d'écoute au respect de plusieurs conditions; dès lors que certains intérêts fondamentaux de l'Etat sont ou pourraient être gravement menacés par des activités ayant un rapport avec l'espionnage, le terrorisme, l'extrémisme, la prolifération, l'organisation sectaire nuisible, les organisations criminelles et l'ingérence tels qu'ils sont définis à l'article 8, 1^{er} de la loi organique du 30 novembre 1998.

La volonté est donc bien de soumettre ces écoutes à un cadre juridique strict avec des mesures de contrôle et des garanties effectives pour les citoyens, en les autorisant notamment à introduire un recours s'ils s'estiment lésés par une procédure d'écoute. Le travail a commencé. J'espère pouvoir, dans les mois qui viennent, vous soumettre un projet de loi à cet effet.

03.06 Karel Pinxten (VLD): Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister op de gestelde vragen is zeer duidelijk. De minister neemt een initiatief en dat is wat anders dan wat werd medegedeeld op 15 oktober.

03.07 Hilde Claes (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor het antwoord. Het stemt me enigszins gerust dat er heel veel oog is voor de eerbiediging van de grondrechten. Ik meen te hebben begrepen dat het de bedoeling is alleen in bepaalde gevallen over te gaan tot het af luisteren en dat er duidelijke controlemogelijkheden worden ingebouwd.

03.08 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, madame la ministre, il faut d'abord savoir quelles garanties sont données. Aussi, permettez-moi de rester relativement prudente à ce sujet. Dans ce domaine, la définition est très importante, de même que la manière dont les droits de chacun sont préservés. Au départ, je ne suis donc pas favorable à ce qui est proposé ici. Je me formerai une opinion définitive lorsque nous disposerons du texte et que nous saurons quelles garanties sont effectivement données. Selon moi, l'évolution est relativement dommageable, vu le sort qui avait été réservé au projet du ministre Verwilghen au cours de la législature précédente.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 Question de M. Thierry Giet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la politique criminelle en matière de maltraitance animale" (n° 456)

04 Vraag van de heer Thierry Giet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het strafrechtelijk beleid inzake dieren mishandeling" (nr. 456)

04.01 Thierry Giet (PS): Monsieur le président, madame la vice-première ministre. presque quotidiennement. la presse relate des faits

In overleg met de minister van Landsverdediging werd beslist na te gaan of de wet van 3 april 2003 en het voorontwerp van de heer Verwilghen niet beter in één tekst zouden worden gegoten. Doel daarvan is het evenwicht tussen de twee inlichtingendiensten te herstellen en de af luister praktijken te onderwerpen aan een strikt juridisch kader. Er zou binnenkort een wetsontwerp bij het Parlement worden ingediend.

03.06 Karel Pinxten (VLD): C'est là une réponse claire. La ministre parle d'une initiative, ce qui ne correspond pas exactement à la teneur de la communication du 15 octobre.

03.07 Hilde Claes (sp.a-spirit): La réponse de la ministre me rassure. Les droits individuels de base ne sont pas mis en péril et l'écoute ne peut avoir lieu qu'à des conditions strictes. Des mécanismes de contrôle étendus sont également prévus à juste titre.

03.08 Marie Nagy (ECOLO): Het is belangrijk dat de rechten van iedereen worden gewaarborgd. We zullen op grond van bewijsstukken oordelen maar voor ons is dit een kwalijke evolutie, gelet op wat in de vorige regeerperiode met het ontwerp van uw voorganger is gebeurd.

04.01 Thierry Giet (PS): De burgers maken zich steeds meer

de maltraitance envers des animaux. Nous avons d'ailleurs vécu récemment toute la problématique des animaux de cirques ou la problématique des "NAC", les nouveaux animaux de compagnie, qui sont souvent des reptiles ou des insectes qui ne sont pas du tout acclimatés à nos régions. Très régulièrement aussi, chaque année, se pose le problème des animaux abandonnés durant l'été. Enfin, vous vous souviendrez du bruit qui a été fait autour des marchés de bestiaux.

Par conséquent, c'est une problématique qui semble très actuelle avec de plus en plus d'attention des citoyens à ce secteur du bien-être animal.

En définitive, quelles sont les suites qui sont réservées à l'ensemble de ces dossiers? Si on voit bien le début, si tout le monde est averti des problèmes à tel endroit ou dans tel secteur, le citoyen n'a pas une vue claire sur les suites données par l'appareil judiciaire. La politique de "poursuite" est-elle menée ou non? La question est d'avoir des renseignements sur ce qui est actuellement prévu. Je ne vous demanderai pas des renseignements sur chaque arrondissement judiciaire, c'est un peu fastidieux. Je voudrais savoir si, par exemple, le collège des procureurs généraux a déjà pu se pencher là-dessus et si des directives ont été dressées ou vont l'être dans ce secteur.

Soyons clairs, je me rends bien compte qu'il y a des priorités en matière de politique criminelle qui sont autres que le bien-être animal mais, en même temps, je crois qu'il faut être attentif à ce nouveau phénomène que nous vivons aujourd'hui.

04.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, j'ai interrogé le collège des procureurs généraux sur le suivi qui est réservé aux actes de maltraitance animale et sur la priorité de la politique criminelle menée à ce sujet.

L'attitude des parquets par rapport à ce type d'infraction a ainsi pu être analysée sur base des procès-verbaux enregistrés dans les parquets correctionnels en matière d'agriculture, depuis l'an 2000 jusqu'en juillet 2003. Vous n'êtes pas sans savoir que les infractions relevant de la protection des animaux sont enregistrées dans les matières liées à l'agriculture. Elles représentent environ 50% des plaintes de ce secteur pour les trois dernières années, et ce sans variations substantielles.

Un tel chiffre impose naturellement aux parquets concernés de réserver l'attention nécessaire à la problématique de la maltraitance des animaux par un traitement pénal adéquat.

La crainte de classement systématisé de ce type de dossiers semble non-fondée au regard des critères en vigueur, non différents de ceux appliqués, par comparaison, au sein des autres secteurs connexes (la protection agricole, les décrets forestiers, les matières de type plus environnemental ou les dépôts clandestins.) Ainsi, il apparaît qu'environ 60% des dossiers sont classés sans suite, pour 50% en matière d'environnement ou 75% en matière de dépôts clandestins.

Si ce chiffre de 60% de classements sans suite peut paraître intrinsèquement important, les motifs de classements sans suite en matière de protection animale ne s'écartent en rien de ceux en vigueur au sein des autres secteurs.

Il faut aussi relever qu'un peu moins de 30% des dossiers - 27% pour être exacte - sont classés sans suite pour un motif technique

zorgen over gevallen van dierenmishandeling: zij bekommeren zich om het lot van circusdieren, nieuwe gezelschapsdieren en achtergelaten dieren en zien hoe het er op de veemarkten aan toegaat. Welk gevolg heeft Justitie aan de ingediende klachten gegeven? Heeft het College van procureurs-generaal zich al over dit probleem kunnen buigen? Ik weet dat Justitie nog andere prioriteiten heeft, maar het lot van de dieren verdient onze aandacht.

04.02 Minister Laurette Onkelinx: Ik ondervroeg het college van procureurs-generaal over het gevolg dat aan daden van dierenmishandeling wordt gegeven. Die inbreuken doen zich voor in de landbouwsector, waar dat soort klachten in de afgelopen drie jaar de helft van het totale aantal klachten uitmaakte.

Voor een systematisch sepot hoeft niet te worden gevreesd: 60 % van de dossiers inzake dierenmishandeling wordt geseponeerd, tegenover 75 % inzake sluikstorten en 50 % van de milieudossiers; de redenen die voor het sepot worden aangehaald, verschillen in niets van de motieven in andere dossiers. In zo'n 27 % van de gevallen gaat het om een technisch depot, wegens geen misdrijf of onvoldoende bewijzen, 25 % van de dossiers wordt geseponeerd omdat de daders onbekend zijn.

De straf waarin artikel 35 van de wet van 14 augustus 1986 voorziet, kan soepel worden geïnterpreteerd. De procureur-generaal van het hof

d'absence d'infraction ou de charges insuffisantes contre 21% en matière environnementale et 22% en matière de dépôts clandestins. 25% le sont pour raison d'auteurs inconnus.

L'importance que revêtent ces critères est principalement due à la souplesse de la peine prévue à l'article 35 de la loi du 14 août 1986 sur la protection des animaux, peine qui prévoit notamment un maximum de trois mois d'emprisonnement. En revanche, en ce qui concerne, par exemple, le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles, le procureur général concerné a donné instruction au parquet de ce ressort d'intervenir avec énergie en cas de maltraitance grave et de procéder à des poursuites effectives en cas de brutalités manifestes. Il s'agit de la circulaire du 21 novembre 2001, faisant suite aux événements qui se sont déroulés aux abattoirs de Ciney et d'Anderlecht.

En cas de maltraitance légère, 10 % des dossiers voient leur action en justice s'éteindre pour cause de régularisation. Il faut signaler que, dans ce cas, une simple intervention policière suffit souvent et a un effet bénéfique sur le contrevenant, étant entendu que, dans ce cadre-là, l'animal reçoit enfin les meilleurs soins dont il a besoin. À l'heure actuelle, sur les dossiers enregistrés, environ 7 % sont en information, 12 % en envoi pour disposition et 4% ont vu leur jugement rendu. Il apparaît, à travers ces chiffres qui m'ont été communiqués, à travers cet intérêt qui m'a été communiqué, que les dossiers « infractions animales » ne sont pas considérés comme des dossiers de seconde zone, ne font pas l'objet d'instructions de traitement négativement discriminatoires dans l'application des dispositions pénales en vigueur. Je m'informerai régulièrement auprès des collègues pour assurer un réel suivi à ce genre d'infractions.

Enfin, en ce qui concerne l'évolution des dossiers, mon collègue de la Santé publique se fera certainement un plaisir de vous donner les informations dont il disposerait sur les évolutions des derniers mois.

04.03 Thierry Giet (PS): Monsieur le président, je remercie la vice-première ministre de sa réponse. Je suis évidemment rassuré sur l'attitude des autorités compétentes en la matière. Cette question sera aussi, sans doute, l'occasion d'informer la population et de donner plus de visibilité à cette activité des pouvoirs judiciaires en la matière. J'ai déjà par ailleurs interrogé M. Demotte sur ses intentions en matière législative et de renforcement de la réglementation à cet égard.

van beroep te Brussel heeft de parketten van zijn rechtsgebied echter gevraagd beslist op te treden in zaken van ernstige mishandeling en te vervolgen wanneer er duidelijk sprake is van brutaliteit. In zo'n 10 % van de dossiers inzake lichte mishandeling vervalt de vordering na regularisering ingevolge een optreden van de politie.

Dit soort dossiers wordt dus met de nodige ernst behandeld. Ik zal de rechterlijke overheden vragen me op de hoogte te houden van het gevolg dat ze geven aan die strafbare feiten.

04.03 Thierry Giet (PS) Het vervolg dat aan de klachten hieromtrent wordt gegeven, zou meer ruchtbaarheid moeten krijgen. Om die reden heb ik de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid eveneens een vraag gesteld over dit onderwerp.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Samengevoegde vragen van

- de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de gebrekkige voorbereiding van het proces Cools, meer bepaald met betrekking tot de uitlevering van de Tunesische moordenaars" (nr. 479)

- de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de afwezigheid van de Tunesische moordenaars op het proces Cools" (nr. 483)

05 Questions jointes de

- M. Servais Verherstraeten à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la préparation déficiente du procès Cools, plus particulièrement en ce qui concerne l'extradition des meurtriers tunisiens" (n° 479)

- M. Melchior Wathelet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'absence des assassins tunisiens au procès Cools" (n° 483)

05.01 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister. Vlaens de media zou de voorbereiding op het

05.01 Servais Verherstraeten (CD&V): A en croire les médias. le

proces Cools op een amateuristische manier zijn gebeurd. Zo is pas in allerlaatste instantie een beroep gedaan op de minister van Justitie en de minister van Buitenlandse Zaken om te bekomen dat de Tunesische huurmoordenaars als getuigen op het assisenproces zouden worden gehoord en daarvoor ook zouden worden uitgeleverd. De toenmalige voorzitter van het hof van assisen verklaarde ook publiekelijk dat hij zelfs niet wist of de moordenaars nog opgesloten waren.

Mevrouw de minister, ik heb daarover de volgende vragen.

Klopt het dat de uitwijzingsprocedure pas in allerlaatste instantie werd opgestart? Wanneer werd de procedure opgestart en door wie? Wanneer bent u gecontacteerd? Wanneer werd de minister van Buitenlandse Zaken gecontacteerd? Hoe is de procedure dan verder verlopen? Kunt u de timing en de historiek toelichten? Hoelang op voorhand wordt dit bij andere dossiers gevraagd? Is dit hier niet erg laattijdig gebeurd? Welke contacten werden door u en de minister van Buitenlandse Zaken inzake het lopende assisenproces met uw buitenlandse collega's opgenomen?

Mijnheer de voorzitter, wij hebben het hier meegemaakt dat wij een van de commissiezittingen tien minuten hebben moeten schorsen zodat u de gelegenheid had om te telefoneren. Ik fluisterde lachend naar de voorzitter: het woord "Tunesië", waarop ik een bevestigende knik kreeg. U hebt dus blijkbaar tijdens de commissie nog moeten telefoneren.

Is er reeds een officieel antwoord van de Tunesische overheid? Zijn de betrokken moordenaars nog in hechtenis? Zo ja, op welke grond werden zij destijds vervroegd vrijgelaten?

Mevrouw de minister, ik was verbaasd toen ik deze week in het RTBF-nieuws meester Julien Pierre hoorde verklaren dat het proces chaotisch en onbehoorlijk verloopt. Hij haalde een voorbeeld aan. Hij zei dat het op dit ogenblik nog niet vaststaat wanneer de huurmoordenaars komen en of ze überhaupt komen.

Mevrouw de minister, kunt u de woorden van meester Pierre bevestigen? Wie is verantwoordelijk voor de behoorlijke voorbereiding van het assisenproces? Kijkt u hierop toe via het parket-generaal? Welke lessen moeten wij hieruit trekken in hetzelfde rechtsgebied in het licht van het nakende proces-Dutroux?

05.02 Melchior Wathelet (cdH): Monsieur le président, madame la vice-première ministre, chers collègues, ma question va tout à fait dans le même sens que celle de M. Verherstraeten mais je vais la formuler différemment.

Madame la ministre, je voudrais savoir si une procédure est prédéfinie ou doit être respectée. Je suppose qu'il s'agit d'une procédure difficile vu que tout ne dépend pas uniquement de la Belgique. Selon moi, un échange d'informations est nécessaire entre les parquets, parquets généraux ou non, et entre le ministère des Affaires étrangères et le vôtre. Je voudrais savoir si les informations circulent bien.

Ce qui pouvait interpellier la population, c'est que l'on pose cette question alors que le procès Cools avait déjà commencé. Les personnes qui suivent avec intérêt ce procès de l'extérieur et qui ne disposent que de la seule lecture des médias se posent la question de savoir pourquoi un contact n'a pas été pris avec ces personnes et avec les autorités tunisiennes, pourquoi les informations ne sont pas arrivées plus tôt, alors que le témoignage de ces deux tueurs est tout à fait essentiel dans le cadre de ce procès Cools. Quelle est la procédure d'application? Pourquoi ne s'est-on pas inquiété plus tôt, mais peut-être

procès Cools aurait été préparé avec amateurisme. Ainsi, l'on n'aurait fait appel qu'en extrême à la ministre de la Justice et au ministre des Affaires étrangères pour obtenir des autorités tunisiennes l'autorisation de faire témoigner les deux tueurs à gages au procès.

Est-il exact que la procédure d'extradition n'a été entamée qu'en toute dernière extrémité? Quel est le délai normal à respecter pour introduire une telle demande d'extradition? Quelles initiatives les deux ministres ont-ils prises? Quelles informations ont-ils reçues des autorités tunisiennes? A-t-on aujourd'hui la certitude que les deux condamnés pourront comparaître au procès en tant que témoins?

Selon un des avocats de la défense, le déroulement du procès est particulièrement chaotique. Qui est responsable de la préparation de ce procès d'assises? La ministre de la Justice exerce-t-elle un droit de regard par l'entremise du parquet général? Quelles leçons peuvent d'ores et déjà être tirées de ce départ hésitant dans la perspective du procès Dutroux qui se tiendra l'an prochain dans la même juridiction?

05.02 Melchior Wathelet (cdH): Mijn vraag gaat in dezelfde richting. Is er voor dergelijke gevallen een procedure uitgewerkt? Er werd ongetwijfeld informatie uitgewisseld tussen de parketten, het ministerie van Buitenlandse Zaken en uw ministerie. Is dat goed verlopen? Als buitenstaander kan men zich de vraag stellen waarom er niet vroeger contact werd genomen met deze personen en met de Tunesische overheid. Waarom is dit niet gebeurd? Zou men het systeem kunnen verbeteren om dergelijke problemen te voorkomen?

ne pouvait-on pas le faire? Je n'en sais rien; je pose la question.

Madame la ministre, pourriez-vous nous confirmer que ces deux personnes seront présentes ou êtes-vous actuellement dans l'impossibilité de répondre à ce sujet, étant donné que cela ne dépend ni de vous, ni des autorités belges?

Ne pourrait-on imaginer d'autres procédures ou une amélioration du système, permettant d'éviter que ce type de phénomène ne se reproduise dans le futur?

05.03 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, la décision de faire comparaître les deux personnes au procès d'assises qui s'est ouvert à Liège le 17 octobre dernier a été prise par le président de la Cour.

Je tiens d'abord à préciser qu'il n'existe pas, entre la Tunisie et la Belgique, de convention internationale habituellement appelée "prêt de détenus", qui organise la mise à disposition par un Etat de personnes détenues dans l'autre Etat. Cette absence de convention, qui n'est d'ailleurs pas une exception, a obligé les autorités des deux Etats à examiner la possibilité de répondre à la demande du président de la Cour d'assises de Liège.

Dans ce cadre, il a été demandé aux autorités tunisiennes s'il était possible que, durant la session d'assises, l'Etat tunisien puisse remettre aux autorités belges les deux personnes de manière à leur permettre de témoigner devant la Cour d'assises. Cette demande a été introduite en septembre 2003.

Les autorités tunisiennes ont entamé l'examen normal d'une question qui est pourtant exceptionnelle. Il est tout à fait inhabituel que des personnes condamnées par le pays dont elles sont les ressortissantes, et alors qu'elles sont inextradables en raison du fait que les Etats n'extradent pas leurs nationaux, puissent être, le cas échéant, remises à un autre Etat pour témoigner dans un procès après qu'elles ont été elles-mêmes condamnées dans leur pays d'origine.

De surcroît, il faut tenir compte du fait que les règles applicables aux personnes condamnées en droit tunisien doivent être strictement respectées et que la comparution de ces personnes ne peut s'apparenter à une aggravation de leurs peines.

Si tous ces éléments vous sont communiqués, c'est pour insister sur le caractère extrêmement délicat de la demande formulée par le président de la cour d'assises chargé de ce dossier.

Je tiens à indiquer que tant mon département que les autorités diplomatiques, mais surtout les autorités tunisiennes que je remercie, ont apporté leur concours dans l'examen de la demande formulée, mais que celle-ci relève strictement de la volonté des autorités judiciaires et qu'il ne m'appartient pas de m'immiscer dans l'organisation d'un procès d'assises, même si le caractère exceptionnel de la demande rend les choses plus difficiles à mettre en œuvre. Il est de la seule compétence du président de la cour d'assises de déterminer qui doit témoigner dans un procès mais, en raison du droit international, il est du seul ressort des autorités tunisiennes de déterminer si elles accèdent et à quelles conditions, à la requête du président de la cour d'assises de Liège. Il nous appartient par contre de veiller à ce que les conditions mises par les autorités tunisiennes soient strictement respectées afin de garantir les obligations internationales.

05.03 Minister **Laurette Onkelinx**: De beslissing om deze twee personen voor de rechtbank te dagen werd door de voorzitter van het Hof genomen. Tussen België en Tunesië bestaat er geen overeenkomst inzake de terbeschikkingstelling door een Staat van personen die in de andere Staat in hechtenis verkeren.

In september 2003 werd aan de Tunesische overheid gevraagd of het mogelijk was de twee personen aan de Belgische overheid over te dragen zodat ze hier zouden kunnen getuigen. De Tunesische overheid heeft het normale onderzoek van dit nochtans ongebruikelijk verzoek gestart. Het is immers ongebruikelijk omdat deze personen reeds veroordeeld zijn in hun land en niet uitleverbaar zijn vermits Staten hun onderdanen niet uitleveren. Bovendien mag hun verschijning niet op een strafverzwaring lijken. Zowel mijn departement als de diplomatieke en vooral de Tunesische overheden hebben hieraan meegewerkt, maar het verzoek behoort uitsluitend tot de bevoegdheid van de gerechtelijke instanties. Ik ben niet bevoegd om me uit te spreken over een dossier dat tot de rechterlijke orde behoort.

Il ne m'appartient dès lors pas de m'exprimer plus avant sur un dossier qui ressort de l'ordre judiciaire.

05.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de minister wanneer zij respect toont voor de scheiding der machten.

Mevrouw de minister, ik wil echter opmerken dat elke buitenstaander - en dus ook de minister van Justitie - wist dat de twee huurmoordenaars hoe dan ook zouden moeten worden gehoord op het assisenproces. Dit was niet alleen de zaak van de voorzitter van het hof van assisen, maar evenzeer van het Openbaar Ministerie, van het parket en bijgevolg van het parket-generaal. U had met andere woorden terzake uw verantwoordelijkheid als minister van Justitie kunnen nemen. De vragen zouden immers hoe dan ook via Buitenlandse Zaken moeten passeren in het kader van de rechtshulp. Dat is niet gebeurd en wanneer dan de vraag van de voorzitter van het hof van assisen in september komt, aan de vooravond van het proces, is dat veel te laat. Dit kan niet alleen worden aangewreven aan de gewezen voorzitter, maar minstens ook aan het parket en aan de minister van Justitie. Men oogst immers wat men zaait.

Mijnheer de voorzitter, toen ik daarnet aan de minister vroeg mij een historiek van de initiatieven te geven, heeft zij daarop niet geantwoord. Welnu, ik dring erop aan terzake van de minister concrete antwoorden te krijgen op de volgende vragen.

Mevrouw de minister, welke initiatieven hebt u genomen en wanneer nam u die? Welke telefoongesprekken hebt u gevoerd, behalve het telefoongesprek tijdens de commissievergadering die trouwens tijdelijk werd geschorst om u terecht ter wille te zijn? Ik vrees evenwel dat de initiatieven te laat komen.

Meester Pierre zegt dat het op dit ogenblik nog helemaal niet vaststaat of en wanneer de getuigen zullen komen. U hebt zijn woorden niet ontkracht, u hebt geen concreet antwoord gegeven op mijn vraag of kan worden gegarandeerd dat deze personen kunnen komen en wanneer. De al of niet aanwezigheid van de cruciale getuigen, de hoofdgetuigen in dit proces, legt een fenomenale hypotheek erop. Dit proces is volgens mij belangrijk voor de geloofwaardigheid van Justitie in ons land, maar ook in het buitenland. Inderdaad, gelet op de personen betrokken bij deze procedure volgt men dit proces ongetwijfeld ook in het buitenland.

Ik betreur een dergelijke gang van zaken en meen dat u, mevrouw de minister, daarvoor gedeeltelijk verantwoordelijk bent. Ik herhaal nogmaals mijn verzoek om de concrete data van de initiatieven te kennen die u en de minister van Buitenlandse Zaken hebben genomen, en van de telefoongesprekken die u hebt gevoerd en de contacten die u hebt gelegd.

05.05 Melchior Wathelet (cdH): Si je comprends bien, nous dépendons actuellement du bon vouloir des autorités tunisiennes. En effet, il leur appartient de décider si les deux condamnés viennent ou pas. Si j'ai bien compris, ils seraient uniquement entendus à titre de témoin. Dès lors, il n'existe aucun risque d'aggravation de peine. Je suppose que vous suivrez ce dossier en concertation avec le ministère des Affaires étrangères pour que les choses se déroulent au mieux. A mes yeux et, aux yeux de tous, il est utile qu'ils soient présents.

05.04 Servais Verherstraeten (CD&V): J'apprécie le respect de la ministre pour la séparation des pouvoirs. Mais il est clair aussi qu'aucun observateur n'ignorait que les tueurs à gages devaient être entendus dans le cadre du procès Cools. La responsabilité de cette comparution incombait non seulement au président de la Cour d'assises mais également au ministère public, au parquet général et donc, en définitive, à la ministre de la Justice. Il était tout aussi évident que le ministère des Affaires étrangères allait devoir intervenir dans ce dossier. Lorsque finalement, à la veille de l'ouverture du procès, le président de la Cour d'assises a demandé à entendre les tueurs à gages, il était évidemment trop tard et la ministre est partiellement responsable de cette situation. J'ai demandé à la ministre de me fournir un aperçu des initiatives qu'elle a prises dans ce dossier mais ma demande est restée lettre morte.

Quels contacts la ministre at-elle noués et à quelles dates? Qu'a fait le ministère des Affaires étrangères? Selon maître Julien Pierre, l'incertitude persiste en ce qui concerne l'audition des tueurs à gages. L'issue du procès serait gravement hypothéquée si les témoins principaux ne devaient pas être entendus. Pourtant, la crédibilité de la justice de notre pays est en jeu dans ce procès.

05.05 Melchior Wathelet (cdH): Wij zijn dus duidelijk afhankelijk van de goede wil van de Tunesische autoriteiten.

Die personen moeten enkel in de hoedanigheid van getuige verschijnen. Zij lopen dus geen enkel gevaar om een zwaardere

Je m'interroge: y avait-il moyen de s'assurer de leur présence au procès ou, à tout le moins, d'entamer un contact avec les autorités tunisiennes, que ce soit de la part du ministère des Affaires étrangères ou de la part de votre ministère pour faire en sorte qu'ils soient présents avant septembre 2003?

Actuellement, vu que le procès est en cours, il est de la seule compétence du président de la cour d'assises de déterminer qui doit témoigner dans un procès. Cependant, alors que le dossier était encore du ressort du parquet, existait-il des moyens juridiques pour s'assurer à l'avance de la présence de ces Tunisiens?

Il est compréhensible que les autorités tunisiennes qui reçoivent, en septembre 2003, une demande - j'ignore s'il s'agit d'une extradition dans ce cas-là - pour que ces personnes soient auditionnées comme témoins en Belgique, prennent le temps de s'interroger sur l'opportunité de faire entendre en Belgique comme témoins leurs ressortissants, "leurs nationaux".

N'était-il pas possible de s'en inquiéter avant? Comment peut-on éviter que de telles choses se reproduisent à l'avenir?

05.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, er is een vraag gesteld waarop niets is geantwoord. Indien u, als voorzitter, deze commissie ernstig wil nemen, dan moet u minstens aandringen opdat de minister concreet zou antwoorden.

De **voorzitter:** De minister geeft uiteraard het antwoord dat zij wenst te geven op de gestelde vragen. Het is aan het Parlement om te appreciëren of dat antwoord wel of niet voldoende is. Daartoe bestaan er geëigende mechanismen die buiten het klassieke spel van vraag en antwoord vallen.

05.07 Servais Verherstraeten (CD&V): Als dat uw interpretatie is, neem ik daarvan akte, mijnheer voorzitter. Ik kan daarvoor niet boos zijn en ik wens dat ten aanzien van u ook niet te zijn.

Indien echter dat standpunt gedurende de rest van de legislatuur in deze commissie zal gelden, dan wordt de parlementaire controle hier compleet uitgehold, want dan mag de minister bij wijze van spreken volledig naast de kwestie antwoorden zonder enig probleem en met de goedkeuring van de commissievoorzitter. Ik betreur dat.

De **voorzitter:** De minister mag niet compleet naast de kwestie antwoorden. U moet evenwel begrijpen dat wanneer een minister zich beroept op het feit dat een procedure nog loopt – waaraan een aantal risico's verbonden zijn die wij allemaal kennen – hij of zij op een bepaald ogenblik de grens van het mogelijke antwoord probeert vast te leggen. Dit is niet nieuw in deze commissie noch in een andere.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Question de Mme Zoé Genot à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la taille des geôles du cellulaire au Palais de Justice de Liège" (n° 485)

06 Vraag van mevrouw Zoé Genot aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de

straf te krijgen.

Had men vóór september 2003, toen het dossier nog in handen was van het parket, iets kunnen ondernemen om ervoor te zorgen dat zij aanwezig zouden zijn? Zo neen, kan men een herhaling van dergelijke feiten in de toekomst voorkomen?

05.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Le président peut-il au moins insister auprès de la ministre pour obtenir une réponse complète?

Le **président:** La ministre a fourni la réponse qu'elle souhaitait donner et il incombe dès lors au Parlement de juger si cette réponse est suffisante. A cet effet, il existe des mécanismes appropriés qui dépassent le jeu de question et réponse.

05.07 Servais Verherstraeten (CD&V): S'il est permis à la ministre de fournir une réponse qui n'en est pas une, le contrôle parlementaire est vidé de sa substance.

Le **président:** La ministre ne peut pas apporter une réponse inappropriée mais si elle invoque le fait que la procédure est toujours en cours, vous devez comprendre qu'elle cherche à définir les limites de la réponse éventuelle.

grootte van de cellen in het Justitiepaleis te Luik" (nr. 485)

06.01 Zoé Genot (ECOLO): Monsieur le président, madame la ministre, il me revient - mais il semblerait que c'est un problème dont on parle déjà depuis un certain nombre d'années - que le cellulaire du palais de justice de Liège se compose de 34 geôles que l'on qualifie généralement de cages à poules vu leurs dimensions : 0,72m². On parlait tout à l'heure de maltraitance animale. Je suis heureuse de voir qu'on avance beaucoup dans ce domaine mais il est assez amusant de constater que la surface proposée pour ces prisonniers est 25 fois inférieure à la cage réglementaire pour un chimpanzé. Ce sont quand même des éléments qui interpellent. La surface de ces geôles correspond aussi à l'espace prévu pour deux poules de batterie. Ces 72 cm² paraissent franchement réduits pour un être humain. Nous sommes très loin des normes internationales qui prévoient, pour ce genre de cellule où on ne dort pas, 7 m² et une hauteur de 2,5 m. Il va de soi que cette situation est contraire à toute une série de textes juridiques, articles de la convention européenne des droits de l'homme, pactes relatifs aux droits civils et politiques, diverses recommandations.

Le comité de prévention de la torture s'est déjà penché sur cette question dans son rapport pour l'année 2001-2002. L'ordre des avocats du barreau de Liège a déjà intenté une action et, malgré tout, on ne voit pas grand-chose bouger.

J'aimerais savoir si des mesures ont été prévues pour agrandir ces cellules. Si oui, quand ont lieu ces travaux d'aménagement ? Si non, quel type de mesures pouvez-vous prendre pour que la Régie des Bâtiments s'attelle rapidement à ce problème ? On se rend bien compte que des détenus qui attendent dans ces conditions n'arrivent pas au procès dans les meilleures dispositions physiques, stress, etc., pour pouvoir se défendre de manière adéquate.

06.02 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, la problématique des cellules au sein du palais de justice de Liège est effectivement très préoccupante. Depuis la visite du comité pour la prévention de la torture à la fin de l'année 2001, plusieurs réunions s'y sont déroulées pour tenter de répondre à l'observation formulée par le comité. Ces réunions regroupaient des membres de l'ordre judiciaire, de la police locale et de la Régie des Bâtiments. Des difficultés ont été relevées, empêchant la fermeture immédiate des cellules. Le palais de justice de Liège est classé et ne peut être modifié que dans le respect d'une procédure particulière. Les détenus viennent de sept prisons et d'un centre fermé pour comparaître devant diverses juridictions. Il doit être tenu compte de la sécurité des détenus et du personnel, ainsi que de la place disponible au palais de justice. Enfin, un nouveau bâtiment devrait, à terme, accueillir le nouveau palais de justice de Liège. Si des travaux ont été accomplis (ventilation, éclairage, etc.), les cellules du palais de justice n'ont toutefois pas pu être ni agrandies ni fermées, compte tenu des difficultés que je viens d'évoquer.

J'ai repris le dossier pour tenter à mon tour de trouver une solution à cette situation préoccupante, dans l'attente du nouveau palais de justice. J'ai invité à une réunion les autorités judiciaires de Liège, les responsables de la Régie des Bâtiments et les membres de mon administration. J'espère que la rencontre permettra de dégager des pistes de solution plus complètes.

06.01 Zoé Genot (ECOLO): Het Justitiepaleis van Luik telt 34 cellen van 0,72 m². Dat is 25 keer kleiner dan de voorgeschreven oppervlakte van een kooi voor een chimpansee en stemt overeen met de verplichte ruimte voor twee kippen in een legbatterij. Deze toestand voldoet geenszins aan de internationale normen en druist in tegen een hele reeks rechtsteksten. Het Comité ter voorkoming van foltering heeft België in 2001-2002 hierover geïnterpelleerd. Zijn er maatregelen gepland om de cellen in het Justitiepaleis van Luik te vergroten? Zo ja, wanneer beginnen de werken? Zo neen, wanneer zal u maatregelen treffen om deze toestand te verhelpen?

06.02 Minister Laurette Onkelinx: De toestand is inderdaad zorgwekkend. In januari 2002 werden er in het Justitiepaleis van Luik verschillende vergaderingen belegd waar getracht werd tegemoet te komen aan de opmerkingen van het Comité ter voorkoming van foltering. De volgende moeilijkheden staan een onmiddellijke sluiting van de cellen in de weg: de bescherming van het Justitiepaleis, de verschillende plaatsen van waaruit gevangenen worden binnengebracht, de veiligheid en de beschikbare ruimte, een nieuw gebouw waarin op termijn is voorzien. In afwachting van het nieuwe Justitiepaleis heb ik de gerechtelijke overheden van Luik, de verantwoordelijke personen van de Regie der gebouwen en de leden van mijn administratie op een vergadering uitgenodigd, in de hoop dat wij tot oplossingen zullen kunnen komen.

06.03 Zoé Genot (ECOLO): Monsieur le président, j'entends qu'on n'a pas beaucoup avancé depuis le rapport du comité de prévention de la torture. On a constaté toute une série de freins, mais les solutions ne sont pas encore sur la table. Madame la ministre, j'entends que vous convoquez une réunion pour essayer de dégager des solutions. Je me propose de vous interroger à nouveau dans quelques mois pour voir ce qui ressort de cette réunion.

06.03 Zoé Genot (ECOLO): We staan niet veel verder. Na die vergadering zal ik u opnieuw ondervragen over het resultaat ervan.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

07 Vraag van mevrouw Martine Taelman aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de kosten van een onderzoek na een klacht van de Europese dienst voor fraudebestrijding" (nr. 512)

07 Question de Mme Martine Taelman à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le coût d'une enquête menée à la suite d'une plainte déposée par l'Office européen de lutte anti-fraude" (n° 512)

07.01 Martine Taelman (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, een tijdje geleden konden wij via de pers kennis nemen van de resultaten van een grootscheeps onderzoek door het parket te Brussel naar corruptie. Het onderzoek werd tegelijkertijd uitgevoerd in andere Europese landen, meer bepaald in Nederland en Frankrijk. Drie Belgische onderzoeksrechters hebben deelgenomen aan deze operatie, naast tachtig federale speurders en zestig andere medewerkers van de Centrale Dienst voor Corruptiebestrijding. In totaal werd anderhalf jaar aan het dossier gewerkt. Het onderzoek werd opgestart na een klacht van de Europese dienst voor fraudebestrijding ingediend bij het parket te Brussel. De bekomen resultaten bewijzen alleszins de doeltreffendheid van de ingezette Belgische gerechtelijke instanties. Aan een dergelijk onderzoek zijn echter ongetwijfeld aanzienlijke kosten verbonden. Ik heb dan ook een aantal vragen.

07.01 Martine Taelman (VLD): Une enquête de grande envergure a été ouverte en matière de corruption à la suite d'une plainte introduite auprès du parquet de Bruxelles par l'Office européen de lutte antifraude. Cette enquête, qui s'est étendue jusqu'aux Pays-Bas et à la France, a mobilisé trois juges d'instruction, quatre-vingts enquêteurs et soixante autres collaborateurs de l'Office central pour la répression de la corruption.

Wordt een gedeelte van de aan een dergelijk onderzoek verbonden kosten vergoed door de Europese Unie? Op basis van welke akkoorden richt de Europese dienst voor fraudebestrijding zich tot het parket te Brussel wanneer de betrokkenen bij de aangeklaagde feiten woonachtig zijn in andere landen van de Europese Unie? Hebben andere gelijkaardige feiten die in het kader van de Europese instellingen aan het licht zijn gekomen ook aanleiding gegeven tot het optreden van de Belgische gerechtelijke diensten en politiediensten? Beschikt men over gegevens betreffende het aantal manuren dat in dit kader door de Belgische gerechtelijke en politiediensten werd gepresteerd in de afgelopen jaren? Hoe gebeurt de afrekening voor de uitgaven? Worden deze verdeeld over de verschillende Europese lidstaten?

L'Union européenne prend-elle une partie des coûts de cette enquête à sa charge? Sur la base de quels accords l'Office européen de lutte antifraude s'adresse-t-il au parquet de Bruxelles lorsque les intéressés résident dans d'autres Etats de l'Union européenne? Existe-t-il des précédents en la matière? Connaît-on le nombre d'heures-homme effectuées par les services de la police judiciaire belge au cours des dernières années? Les dépenses sont-elles réparties entre les différents Etats membres?

07.02 Minister Laurette Onkelinx: Het dossier waarnaar u verwijst werd in mei 2001 opgestart bij het Brusselse parket na een aangifte door de Europese dienst voor fraudebestrijding, OLAF. Het is niet de eerste keer dat dergelijke aangiftes gebeuren bij de Belgische gerechtelijke overheden. Ik kan daarvoor verwijzen naar het dossier betreffende het voormalige commissielid, mevrouw Cresson, en het dossier met betrekking tot het Berlaymont-gebouw. Een dergelijke overdracht van informatie tussen de genoemde antifraudedienst en de bevoegde gerechtelijke instellingen is gesteund op het Reglement nr. 1073/99 van het Europees Parlement en van de Raad van 25 mei 1999. Wanneer bij een Belgische gerechtelijke instantie een aangifte wordt gedaan, wordt een onderzoek – informatieonderzoek of gerechtelijk onderzoek – opgestart dat gevoerd wordt door leden van Belgische

07.02 Laurette Onkelinx, ministre: Il y a des précédents. Je songe au dossier Edith Cresson et à celui de l'immeuble du Berlaymont.

Un tel transfert d'informations entre l'Office antifraude et la justice repose sur le règlement n° 1073/99 du Parlement européen et du Conseil du 25 mai 1999.

Les frais découlant d'une enquête

politiediensten onder leiding van Belgische magistraten. De personele en materiële kosten die aan een dergelijk onderzoek verbonden zijn vallen ten laste van de Belgische staat zoals dat het geval is bij alle andere onderzoeken die gevoerd worden door de Belgische gerechtelijke diensten.

De wijze waarop initieel de aangifte wordt gedaan, heeft hierop geen invloed. Tot op heden is er geen regeling getroffen op grond waarvan de Europese Unie een financiële tegemoetkoming zou uitbetalen.

De rechtstreekse reden voor de vele klachten van Europese instanties die terechtkomen bij het Belgisch gerecht, meer bepaald het Brussels gerecht, is de vestiging van de Europese Commissie te Brussel. De nationaliteit van de betrokkenen is immers niet bepalend voor de plaats van aangifte. Diensten van andere lidstaten ontvangen eveneens aangiftes.

Er zijn geen cijfers voorhanden over het aantal manuren die jaarlijks gepresteerd worden in het kader van deze onderzoeken evenmin als er cijfers ter beschikking zijn over andere onderzoeken die door Belgische magistraten of speurders worden gevoerd. Omdat de opgelopen kosten niet gerecupereerd kunnen worden, is er geen onmiddellijke reden om statistische gegevens van deze onderzoeken bij te houden.

07.03 Martine Taelman (VLD): Mijnheer de voorzitter, alhoewel ik de minister dank voor het antwoord wens ik twee bemerkingen te maken.

Mevrouw de minister, ik meen te hebben begrepen dat er tot dusver geen regeling is getroffen. Betekent dit dat men overweegt te onderhandelen over een regeling? Het verbaast me dat er geen cijfers voorhanden zijn, noch voor dit type onderzoek, noch voor andere onderzoeken. Wekelijks hoort men wel noodklachten over de werklust van parketten, zeker van het Brussels parket. Het lijkt me nodig, meer nog noodzakelijk, over objectieve gegevens te beschikken om de werklust en werkdruk te kunnen meten zodat men maatregelen kan nemen inzake bestafiging. Mevrouw de minister, is het niet aangewezen een dergelijk instrument te ontwikkelen? Wordt hieraan gewerkt? Zo neen, wanneer denkt u dit te overwegen?

07.04 Laurette Onkelinx, ministre: Je pense que vous avez raison : c'est une des causes du surcroît exceptionnel de travail pour les magistrats bruxellois. C'est un exemple parmi d'autres qui démontre que la situation de capitale belge, mais aussi de capitale européenne, engendre pour le pouvoir judiciaire à Bruxelles des missions complémentaires qui ne sont pas nécessairement prises en compte pour le calcul des cadres de la magistrature assise et debout.

Pour ce qui concerne le parquet, le problème de la charge de travail va être réexaminé. Dans cette perspective, nous pourrions certainement obtenir des informations particulières, nous permettant d'apprécier le surcroît de travail dû au dépôt de ce type de dossiers à Bruxelles.

menée par les services de la police judiciaire belge sont à charge de l'Etat belge, indépendamment du mode de déclaration. Aucun accord n'a à ce jour été conclu en vue d'une intervention éventuelle de l'Union. De nombreuses plaintes émanant d'instances européennes parviennent à Bruxelles parce que la Commission européenne y siège. La nationalité des intéressés n'est pas pertinente. Toutefois, des déclarations sont aussi souvent effectuées auprès d'autres Etats membres.

Le nombre d'heures-homme effectuées chaque année dans le cadre de telles enquêtes et d'autres n'est pas connu. Il est inutile de tenir des statistiques à ce sujet, dans la mesure où les coûts ne peuvent de toute façon pas être récupérés.

07.03 Martine Taelman (VLD): Pour l'heure, aucun arrangement n'a été trouvé en ce qui concerne une intervention éventuelle de l'Union européenne. Faut-il en déduire que des négociations seront organisées pour dégager une solution?

Le parquet bruxellois nous envoie à un rythme quasi hebdomadaire des signaux d'alarmes à propos de l'énorme volume de travail sous lequel il ploie. Toutefois, nous ne disposons d'aucune donnée chiffrée. Ne serait-il pas souhaitable de mettre au point un instrument permettant de mesurer objectivement le volume de travail? Dans quel délai peut-on espérer un tel dispositif?

07.04 Minister **Laurette Onkelinx:** U heeft gelijk, dat is een van de redenen van de te grote werkbelasting bij de Brusselse magistraten. De rol van Brussel als Belgische en Europese hoofdstad brengt bijkomende taken met zich en wij moeten daar rekening mee houden. Wat het Parket betreft, zal de studie over de werkbelasting een aanvang nemen. Wij zullen specifieke gegevens over de te grote werkbelasting verkrijgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de problematiek van de internering" (nr. 567)
- de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de psychiatrische begeleiding van de geïnterneerden in Vlaanderen" (nr. 574)
- de heer Claude Marinower aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de opvang van gedetineerden met een psychische afwijking" (nr. 588)

08 **Questions jointes de**

- M. Servais Verherstraeten à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "le problème de l'internement" (n° 567)
- M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'accompagnement psychiatrique des personnes internées en Flandre" (n° 574)
- M. Claude Marinower à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'accueil de détenus souffrant de troubles psychiques" (n° 588)

08.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wij vernamen dat u door een aantal geïnterneerden voor de rechter in kortgeding werd gedagvaard teneinde dringende voorzorgsmaatregelen te nemen ten aanzien van geïnterneerden. Enkele maanden geleden werd, op vraag van een geïnterneerde, zelfs beslag gelegd op de inboedel van het kabinet van Justitie omdat de Belgische staat toen weigerde, ondanks een vonnis, om de interneringscentra te voorzien van de nodige medische bestaafing. Ik denk dat die procedures in kortgeding voor een stukje op pijnlijke wijze aantonen wat voor een wanhopige en uitzichtloze situatie er bestaat voor geïnterneerden in onze Belgische gevangenissen en in onze centra voor sociaal verweer.

In het regeerakkoord is terzake opgenomen dat het lot van de geïnterneerden zou worden verbeterd.

Mijn vragen zijn de volgende.

Zal u, en wanneer zal u, wetgevende initiatieven nemen om de situatie van de Belgische geïnterneerden gevoelig te verbeteren?

Zal u daarvoor voortgaan op het ontwerp betreffende de internering dat uw voorganger aan de vooravond van de verkiezingen nog heeft ingediend in de Kamer? Of zullen wij met een gevoelig aangepaste tekst worden geconfronteerd?

In welke zin wil de regering de wet op de sociale verdediging aanpassen?

Misschien geldt dat voor middenlange of lange termijn wat het wetgevend statuut betreft. Anderzijds zijn er op dit ogenblik ook dringende zaken aan de orde in het kader van die procedure in kortgeding.

Welk is uw reactie op die dagvaarding? Welke maatregelen zoekt u op korte termijn te nemen teneinde de eventuele veroordeling tot een dwangsom te kunnen ontlopen?

08.02 **Bart Laeremans** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, volgens sommigen is het nieuw, maar het Vlaams Blok heeft al herhaaldelijk vragen gesteld over de schrijnende toestand van de geïnterneerden in Vlaanderen, onder meer naar aanleiding van de beslaaprocedure die was ingesteld door de instelling van Paifve nabij

08.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Des internés ont cité la ministre de la Justice à comparaître en référé afin qu'elle prenne d'urgence des mesures pour améliorer leur situation. Ce type d'actions judiciaires témoigne douloureusement des conditions sans espoir ni avenir auxquelles sont confrontés les internés qui séjournent dans les établissements pénitentiaires et les centres de défense sociale en Belgique.

Quand la ministre envisage-t-elle de prendre des initiatives législatives pour remédier à ce problème? Va-t-elle se fonder à cet effet sur le projet déposé par son prédécesseur à la veille des élections? Comment la loi sur la défense sociale va-t-elle être adaptée?

Comment la ministre réagit-elle à la citation? Comment compte-t-elle s'y prendre à court terme pour éviter une astreinte?

08.02 **Bart Laeremans** (VLAAMS BLOK): J'ai déjà interrogé la ministre à plusieurs reprises sur la situation affligeante à laquelle doivent faire face les internés.

Luik, en tevens op 27 januari 2003 naar aanleiding van een ontluisterend artikel in Knack over de situatie van de geïnterneerden.

In dat artikel stonden onder meer de volgende uitspraken van rechter Henri Maes bij het hof van beroep te Gent: "Het Belgisch penitentiair systeem heeft zich nooit duidelijk afgevraagd of het geestesgestoorde delinquenten wil opsluiten dan wel behandelen. Bij gebrek aan visie is er dus nog nooit een consequent beleid uitgedokterd. Er wordt hier trouwens nauwelijks of geen wetenschappelijk onderzoek op dat vlak uitgevoerd".

Daarnaast werd nog gezegd: "In het algemeen is het in België voor een geesteszieke delinquent een pure loterij of hij in een interneringscircuit dan wel in een strafrechtelijk circuit komt".

Ondertussen is er de nieuwe klacht. Het gaat om een vordering in kortgeding, als ik goed ben ingelicht. Het is in elk geval een procedure die heel binnenkort hangende is bij de rechtbank in verband met minstens vijf gedetineerden of geïnterneerden die op een inhumane wijze worden behandeld. Verschillende van hen zitten trouwens in instellingen zonder voorzieningen voor psychiatrische patiënten.

Ik heb hierover de volgende vragen:

Mevrouw de minister, ten eerste, hoe reageert u op de procedure? Werkt u aan een minnelijke afhandeling van het conflict en een correcte, psychiatrische behandeling van alle geïnterneerden?

Ten tweede, op 27 januari 2003 sprak uw voorganger van een meerjarenplan met betrekking tot de hergroepering van de geïnterneerden. Daar kon toen niet veel over worden gezegd. Ik citeer letterlijk: "Het is nog te vroeg om daarover concrete uitspraken te doen". Kan u vandaag al iets meer over het plan zeggen? Binnen hoeveel tijd zal de hergroepering worden gerealiseerd? In welke gevangenissen zal er worden gehergroepeerd? In welke mate zullen de gevangenissen op de hergroepering voorbereid zijn?

Situeert het probleem zich niet vooral langs Vlaamse kant, aangezien in Wallonië de psychiatrische patiënten nu reeds gegroepeerd zijn in vooral Paifve – als het om penitentiaire instellingen gaat – en in Les Maronniers, een instelling sui generis die valt onder de bevoegdheid van het Waalse Gewest of de Franse Gemeenschap? Waarom is er in Vlaanderen geen instelling mogelijk zoals in Paifve, waar de geïnterneerden op een meer gepaste en beter omkaderde wijze worden opgevangen? Wij pleiten er al lang voor en zijn blij dat CD&V er nu ook duidelijk voor pleit.

Hoe komt het dat de geïnterneerden in Paifve verhoudingsgewijs over meer psychiatrische bijstand en meer verplegend personeel beschikken dan in Merksplas? Wat gaat u eraan doen?

08.03 Claude Marinower (VLD): Mijnheer de voorzitter, toen ik de vraag stelde, herinnerde ik mij de situatie van ongeveer dertig jaar geleden, toen er een begin van studies over het onderwerp was. Wij hebben dan een aantal van deze instellingen bezocht. Ook de situatie in de gevangenissen werd toen onder onze aandacht gebracht. Ik vrees enkel dat de situatie dertig jaar later vrijwel ongewijzigd is.

In een van de laatste commissies hebben zowel collega Muls als collega van Gool vragen gesteld die in het verlengde liggen van de vragen die door zowel collega Verherstraeten als door collega

notamment à l'occasion de la procédure de saisie engagée par l'établissement de Paifve et d'une interview accordée à l'hebdomadaire *Knack* par un juge d'appel de Gand qui y dénonce l'absence dans ce domaine de vision à long terme, de politique et de recherche scientifique. La question figure désormais à l'ordre du jour car certains internés exigent un traitement humain.

Comment la ministre réagit-elle à ces observations? S'emploie-t-elle à régler le conflit à l'amiable et veille-t-elle à ce que tous les internés bénéficient d'un traitement psychiatrique convenable? Le 27 janvier, elle avait répondu qu'il était prématuré de commenter le plan pluriannuel relatif au regroupement des internés. Peut-elle le faire à présent? En Wallonie, les patients psychiatriques sont déjà fortement regroupés. Pourquoi la Flandre n'accueille-t-elle aucune institution comme celle de Paifve? Pourquoi les internés de Paifve font-ils l'objet d'une assistance psychiatrique plus importante et bénéficient-ils d'un plus grand effectif de personnel soignant que ceux de Merksplas?

08.03 Claude Marinower (VLD): Depuis que j'ai visité une institution de ce type il y a trente ans, la situation des personnes internées ne s'est pas améliorée, au contraire même.

Quand la ministre va-t-elle mettre en œuvre l'accord de gouvernement et améliorer l'accueil de ces

Laeremans werden gesteld. Ik zal dus niet terugkomen op de procedure die thans aanhangig werd gemaakt. Ik heb evenwel de indruk dat we sinds dertig jaar niet vooruit maar verder achteruit zijn gegaan.

Mijn vragen aan de minister zijn heel kort.

Mevrouw de minister, hebt u al iets gedaan aan wat in het regeerakkoord over het onderwerp specifiek is bepaald, met name de opvang van deze mensen te verbeteren? Ik citeer ook uit een van uw antwoorden aan mevrouw van Gool. U zei toen: "Een rondetafel over de strafinrichtingen, die ik zo vlug mogelijk wil organiseren, zou zich over dit zeer complexe probleem moeten buigen". U zal van mij aannemen dat, wanneer ik verwijs naar een situatie van tientallen jaren geleden, het mij voorkomt dat het probleem wel dringender is dan mag blijken uit de voorwaardelijke toon van uw antwoord.

Mevrouw de minister, men geeft een antwoord in de voorwaardelijke wijs, maar het komt mij voor dat de zaak veel dringender is, als ik verwijs naar situaties van tientallen jaren geleden. Is daarover al enig overleg met de Gemeenschappen gepleegd?

personnes? La ministre a répondu à Mme Van Gool qu'elle avait l'intention d'organiser une table ronde avec les établissements pénitentiaires afin de se pencher sur ce problème. La ministre parle au conditionnel alors que la situation requiert l'urgence. Une concertation a-t-elle déjà eu lieu avec les Communautés?

08.04 Minister **Laurette Onkelinx**: Mijnheer de voorzitter, ik heb zeven antwoorden op zeven vragen.

Ten eerste, ik heb tot nu toe geen dagvaarding ontvangen.

Ten tweede, momenteel wordt een rondetafelconferentie voorbereid die zal plaatsvinden in het voorjaar van 2004. Deze conferentie heeft de bedoeling een meerjarenplan op te stellen inzake het gehele detentiebeleid, maar een van de essentiële punten hierin zal zeker de problematiek van de geïnterneerden zijn. Dit moeten we globaal bekijken, samen met de gehele problematiek van de medische verzorging van de gedetineerden. Er moet immers dringend werk worden gemaakt van de verbetering van het sociaal statuut. Het moet daarbij voor iedereen duidelijk zijn dat deze gehele problematiek onmogelijk fundamenteel kan worden verbeterd, indien niets wordt veranderd aan de huidige situatie waarbij Justitie vrijwel alleen de financiële last hiervoor draagt. In het kader van deze rondetafelconferentie zal hierover overleg plaatsvinden met de ministers van Volksgezondheid en Sociale Zaken.

Ten derde, zowel in Vlaanderen als in Wallonië zijn er problemen inzake de opname van geïnterneerden. Het feit dat Wallonië over enkele gespecialiseerde instellingen beschikt, maakt het probleem daar wel minder acuut. De omkadering in Paifve is inderdaad beter. Dat de inrichting in Paifve exclusief voor geïnterneerden is bestemd, maakt het waarschijnlijk dat de gevraagde omkadering in het verleden gemakkelijker werd toegestaan. Merksplas heeft een afdeling voor geïnterneerden, die nooit ten volle werd uitgebouwd.

Ten vijfde, er is in ieder geval in de nodige kredieten voorzien om de drie lopende projecten in de psychiatrische ziekenhuizen van Dilbeek, Rekem en Zelzate voort te zetten.

Ten zesde, er zal met de ministers van Volksgezondheid van de Gemeenschappen en de Gewesten worden gekeken in welke mate samenwerkingsakkoorden kunnen worden uitgewerkt.

Ten zevende en ten laatste, het is de bedoeling om het wetsontwerp betreffende de internering van delinquenten met een geestesstoornis zo snel mogelijk herin te dienen. Er wordt momenteel nog verder onderzocht welke wijzigingen er eventueel in dit ontwerp zullen aangebracht worden. Dit wetsontwerp zal ongetwijfeld de juridische basis vormen voor een verbetering van de opvang van de geïnterneerden. Zoals hierboven reeds opgemerkt, dienen evenwel ook de nodige budgettaire middelen hiervoor te worden uitgetrokken.

08.05 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar antwoord.

Mevrouw de minister, u koppelt het statuut van de gedetineerde via de rondetafelconferentie aan de wet-Dupont. als ik ze zo mag benoemen.

08.04 **Laurette Onkelinx**, ministre: Je n'ai pas reçu de citation.

Je prépare une table ronde qui se tiendra au printemps 2004 et qui aura pour objectif d'arrêter un plan pluriannuel pour la politique de détention dans son ensemble. Le problème des personnes internées constitue un point essentiel de cette politique. Il n'est toutefois pas possible d'y remédier si aucun changement n'est apporté à la situation actuelle, où la Justice assume pratiquement seule la responsabilité financière. Une concertation est en cours avec les ministres de la Santé publique et des Affaires sociales.

L'accueil des internés est déficient partout en Belgique. Le problème se pose avec moins d'acuité en Wallonie car la Région dispose de quelques institutions spécialisées. Je présume que c'est précisément parce que l'institution de Paifve est réservée aux internés que l'encadrement nécessaire y a été plus facilement autorisé. Quoi qu'il en soit, le financement des projets prévus à Bierbeek, à Rekem et à Zelzate est en tout cas garanti.

Il s'agit d'un problème complexe, qui ressortit aux compétences des ministres de la Justice et de la Santé publique, du gouvernement fédéral ainsi que des autorités régionales. Je m'emploie à conclure un accord de coopération avec tous les intéressés.

Un avant-projet de loi relatif à l'accueil des détenus atteints d'un trouble mental est actuellement en préparation. Ce projet de loi servira sans aucun doute de base juridique pour l'accueil des détenus mais un budget spécifique supplémentaire est nécessaire.

08.05 **Servais Verherstraeten** (CD&V): La ministre lie le statut des internés à la législation globale concernant l'administration pénitentiaire, qui est actuellement

wanneer die uiteindelijk wordt gefinaliseerd. Misschien is het niet oninteressant om de wetteksten aan elkaar te koppelen en ze gezamenlijk hier in onze commissie te behandelen.

U haalt terecht de problematiek van de bevoegdheidsverdeling tussen, ten eerste, Volksgezondheid en Justitie en, ten tweede, tussen het federale beleidsniveau en dat van de Gemeenschappen aan. Alleen is het uiteraard niet nieuw en zijn het discussies die reeds lang aanslepen. Ik hoop dat dat pingpongspel niet blijft voortduren, want dan zullen we aan de problematiek ten gronde weinig of niets doen en zullen we straks verzanden in – ik wil niet zeggen steriele, want ze zijn terecht – bevoegdheidsdiscussies, eerder dan dat we discussiëren over de grond van de zaak.

Hoe dan ook, wanneer in het voorjaar 2004 de rondetafelconferentie plaatsvindt en wanneer men tegelijkertijd de indiening van het ontwerp aankondigt en het ook, eventueel in gewijzigde vorm indient, met andere woorden wanneer een en ander spoedig kan worden afgehandeld, dan denk ik dat het reeds budgettaire consequenties in 2004 zou moeten kunnen hebben. Ik kijk dan ook reikhalzend uit naar uw begroting 2004 en ik hoop dat daarin in bijkomende middelen voor geïnterneerden wordt voorzien. Is dat niet zo, dan vrees ik dat het loze beloften blijven.

08.06 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mevrouw de minister, in januari 2003 heeft mijnheer Verwilghen de hergroepering van de geïnterneerden aangekondigd. Er werd een meerjarenplan uitgewerkt. Ik heb de indruk dat u veel opnieuw verschuift naar volgend jaar en dat de hergroepering vastzit. Minister Verwilghen kon er toen nog geen concrete uitspraken over doen. U kunt dit tien maanden later ook nog steeds niet. Ik vind het bijzonder jammer en zeker voor de betrokkenen zelf.

U past het hele probleem vooral in een verhaal van de medische zorg voor de gevangenen in zijn geheel. Dit lijkt mij een foute benadering. Het is juist nodig dat men naar aparte behandelingen kan gaan in aparte instellingen voor geïnterneerden. In Wallonië bestaat dit reeds en u erkent dit ook. Ik ben ook zeer blij dat u uitdrukkelijk erkent dat er een verschil is in behandeling tussen Vlaanderen en Wallonië doordat die instelling in Paifve louter voor geïnterneerden werkt. Ik zou er toch willen op wijzen, mevrouw de minister, dat er in Merksplas 300 geïnterneerden zitten - als ik goed ben ingelicht, is dit meer dan in Paifve - die een werkelijk onwaardige behandeling krijgen die helemaal niet meer van deze tijd is.

Ik vraag u ten eerste om desnoods het deel van Merksplas dat specifiek voor geïnterneerden wordt gebruikt meteen dezelfde omkaderingsreglementen te geven als in Paifve zodat die mensen tenminste al een betere behandeling kunnen krijgen. Dit kan niet zo'n grote kost zijn, daar zullen geen tientallen miljoenen voor nodig zijn. U zegt dat er meer centen nodig zullen zijn en daarom gaat men een conferentie houden met Volksgezondheid die ook een deel van de kosten moet dragen. Mevrouw de minister, ik had begrepen dat u nu al extra middelen had gekregen maar blijkbaar kan dit daar niet voor worden gebruikt. Ik vraag u uitdrukkelijk om voor de begroting van 2004 daarvoor in de nodige fondsen te voorzien zodat onmiddellijk voor de nodige therapie kan worden gezorgd.

Ten overvloede wil ik nogmaals benadrukken dat u best zo snel mogelijk werk maakt van een eigen, volledig aparte instelling in Vlaanderen voor geïnterneerden waarbij u het systeem van Paifve

en préparation. Il serait dès lors peut-être opportun que nous examinions ces deux dossiers conjointement en commission.

Le fait que l'accueil des internés relève des compétences de différentes instances n'est pas nouveau. Il convient d'agir concrètement plutôt que de relancer l'éternel débat sur les compétences.

Si une table ronde est organisée à l'automne 2004 et si la ministre dépose un projet de loi, il faudra également dégager un budget pour 2004. J'engage la ministre à prévoir des moyens supplémentaires pour l'accueil des internés.

08.06 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Au début de cette année, le ministre Verwilghen avait annoncé le regroupement des détenus internés. Cette décision a une nouvelle fois été reportée, cette fois jusqu'en 2004. En dépit des belles paroles, rien ne change sur le terrain, ce qui est dramatique pour les intéressés.

Il est inutile de lier l'accueil des personnes internées aux soins médicaux généraux au sein de l'administration pénitentiaire dans son ensemble.

La ministre a admis que l'accueil des personnes internées différerait sensiblement entre la Flandre et la Wallonie. Notons en passant que l'établissement de Merksplas accueille davantage de détenus internés que celui de Paifve. Les conditions de vie de ces détenus sont inhumaines. Il est urgent de mettre en place le même encadrement qu'à Paifve.

Je pensais que la Justice avait déjà obtenu des moyens supplémentaires. Or, il apparaît que davantage de fonds doivent encore être dégagés pour régler cette affaire. J'espère qu'il sera tenu compte de cet aspect dans le budget 2004.

overneemt. Volgens mij lijkt de meest geëigende instelling daarvoor Merksplas te zijn met eventueel een annex in Brugge om een landelijke verdeling te krijgen. Op die manier moeten familieleden van geïnterneerden zich niet te ver verplaatsen om tot bij die instelling te geraken. Net zoals er in Wallonië een verdeling is tussen Les Marronniers en Paifve. Ik hoop dat u daar zo spoedig mogelijk werk van maakt.

Il est indispensable de mettre sur pied en Flandre un établissement spécialisé dans l'accueil des personnes internées. Merksplas offre, à cet égard, l'infrastructure la plus adéquate. Le cas échéant, une annexe peut être prévue à Bruges.

08.07 Claude Marinower (VLD): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik citeer graag het slotwoord van collega Muls bij een vorige vraag over een onderwerp dat betrekking had op Merksplas, met name : "Het beschavingsniveau van een land kan je afmeten aan de manier waarop het zorg draagt voor de minderbedeelden". De heer Muls zei verder : "Wie Merksplas bezoekt, zal zeker geen hoge pet op hebben van het beschavingsniveau van ons land". Ik dacht dat het ook collega Muls was die tijdens zijn interpellatie of vraagstelling toen al gewezen had op het feit dat mensen die eenmaal in dat systeem zijn geraakt, door gebrek aan begeleiding en gebrek aan medische hulp bijna levenslang veroordeeld zijn en geen enkele kans hebben om daaruit te komen.

08.07 Claude Marinower (VLD): Le niveau de civilisation d'un pays peut se mesurer à l'aune des soins qu'il dispense aux minorités. La situation des détenus internés à Merksplas est déplorable. Faute d'aide, ils n'ont aucune chance de gérer leurs problèmes. Dans le meilleur des cas, on dénombre à Merksplas sept heures d'assistance psychiatrique pour 300 détenus. La situation n'est guère meilleure qu'il y a trente ans. Cette situation comporte de grands risques, pour le personnel carcéral comme pour les détenus.

Mevrouw de minister, u zei - losstaand van de rondetafelconferentie die u hebt aangekondigd voor januari en waarvan ik hoop dat er inderdaad in concrete maatregelen kan worden voorzien - dat er in Merksplas voor de aanzienlijke groep van driehonderd geïnterneerden, in zeven uren psychiatrische bijstand voorzien zijn. Toen was het probleem voornamelijk dat de voltijdse geneesheer afwezig was wegens ziekte, zodat die begeleiding ook al wegviel. Bij gelegenheid vraag ik graag de cijfers op. Ik denk dat als we dertig jaar teruggaan in de tijd, de cijfers toen niet veel hoger lagen en dat de klachten over begeleiding of het gebrek aan begeleiding toen identiek waren aan hetgeen vandaag gebeurt.

Zowel op het gebied van begeleiding van de geïnterneerden als op het gebied van de problematiek die veroorzaakt wordt in de gewone gevangenissen waar ze nu bij gebreke aan maatregelen gestopt worden, bestaat het gevaar, zowel voor de ene als de andere groep als voor de begeleiders en de cipiers die daar heel dikwijls niet voor zijn opgeleid of daarvoor niet de nodige kennis hebben vergaard, dat de situatie in de gevangenissen en arresthuizen in dit land explosief wordt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Vraag van mevrouw Hilde Claes aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de verstoting" (nr. 579)

09 Question de Mme Hilde Claes à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la répudiation" (n° 579)

09.01 Hilde Claes (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik kom even terug op de problemen waarmee veel Marokkaanse vrouwen worden geconfronteerd en die veelal worden veroorzaakt door het feit dat zij de dubbele nationaliteit hebben, waardoor zij door de Marokkaanse overheid telkens opnieuw worden beschouwd als Marokkaanse onderdanen.

09.01 Hilde Claes (sp.a-spirit): Les femmes ayant la double nationalité belgo-marocaine rencontrent des difficultés particulières. Sur le territoire marocain, elles relèvent du droit familial marocain. Là-bas, il est fréquent que leur conjoint divorcent en recourant à la répudiation.

Dat heeft tot gevolg dat wanneer zij zich begeven op Marokkaans grondgebied, zij onder de Marokkaanse familiewetgeving vallen. In de

praktijk zien wij veelal dat Marokkaanse mannen, om uit de echt te scheiden, terugkeren naar Marokko om daar gebruik te kunnen maken van een specifieke echtscheidingsvorm naar Marokkaans recht, met name de verstoting. Eenmaal terug in België, beginnen de problemen omdat het absoluut niet duidelijk is of de echtscheiding al dan niet kan worden overgeschreven in het Belgisch register van burgerlijke stand.

Mevrouw de minister, om die onduidelijkheid aan te tonen, moet ik teruggrijpen naar een aantal wettelijke bepalingen, namelijk het koninklijk besluit van 16 juli 1992, het Burgerlijk Wetboek en een rondzendbrief van de minister van Justitie, van 1980.

Ten eerste, het koninklijk besluit van 16 juli 1992 heeft betrekking op de vaststelling van de informatie die moet worden opgenomen in het bevolkings- of in het vreemdelingenregister. Artikel 1, 10° van dat koninklijk besluit bepaalt dat de burgerlijke staat van iedere persoon moet worden vermeld. De verstoting is uiteraard een bestanddeel van de burgerlijke staat en moet dus worden overgeschreven. Verstoting is bovendien principieel een persoonlijk statuut. Als ik wat dat betreft over de juiste informatie beschik, mag die informatie enkel worden vermeld wanneer de twee volgende voorwaarden cumulatief zijn vervuld, namelijk wanneer zij bestaat in het nationaal recht van de betrokkene - in dit geval dus in Marokko - en, ten tweede, wanneer dat niet strijdig is met de Belgische openbare orde.

Een tweede belangrijke wettelijke bepaling wordt opgenomen in artikel 3, derde lid van het Burgerlijk Wetboek en uiteraard ook de interpretatie die de Belgische hoven en rechtbanken daaraan geven.

Uit artikel 3, derde lid van het Burgerlijk Wetboek en de door Belgische hoven en rechtbanken gegeven interpretatie blijkt dat de vreemdelingen die in België wonen, onder de toepassing vallen van de buitenlandse wetten betreffende de bekwaamheid van personen, tenzij deze wetten strijdig zijn met de Belgische openbare orde.

Tot slot is er in deze materie een rondzendbrief van de minister van Justitie van 13 maart 1980 die op 27 april 1994 zou zijn gewijzigd en die zou preciseren dat de verstoting zonder een exequatur in België kan worden erkend, naar analogie met wat voor de echtscheiding in artikel 570 van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald.

De overheid bevoegd voor het erkennen van de verstoting, is de ambtenaar van de burgerlijke stand. In geval van twijfel nopens de akte die in het buitenland is verleden, moet de ambtenaar verplicht het advies van de procureur des Konings raadplegen.

Als u al deze wettelijke bepalingen naast elkaar legt, is onduidelijkheid troef, zeker wanneer u weet dat dit alles niet zou gelden voor een echtpaar waarvan een van de echtgenoten de Belgische en de Marokkaanse nationaliteit, dus de dubbele nationaliteit, heeft. Mijn conclusie is dat onduidelijkheid troef is. Ik kan dan ook goed begrijpen dat van een aantal ambtenaren van de burgerlijke stand een noodsignaal komt. Zij zeggen dat zij niet weten of zij al dan niet kunnen overgaan tot de overschrijving van een Marokkaanse verstotingakte.

Dat is een probleem. Een ander, kleiner probleem is het aspect van de identiteitspapieren. Velen keren terug naar Marokko om uit de echt te scheiden. Dan rijst het probleem dat heel veel Marokkaanse echtgenoten na hun echtgenote te hebben verstoten nog de identiteitspapieren van de vrouw gaan vernielen, met als gevolg dat zij niet naar België kunnen terugkeren. Zij moeten zich eerst wenden tot het Belgische consulaat in Marokko. dat opnieuw de nodige papieren

On ignore avec certitude si cette répudiation est valable en Belgique au regard de l'état civil. La législation en la matière est vague et contradictoire.

Un autre problème est que les femmes qui sont répudiées au Maroc ne possèdent souvent plus de documents d'identité parce que leur conjoint s'en est emparé ou les a détruits. La procédure d'obtention de nouveaux documents par le biais du consulat belge prend beaucoup de temps.

Existe-t-il pour les officiers de l'état civil une directive uniforme quant à la transcription ou non d'un acte de répudiation? Le cas échéant, la ministre a-t-elle l'intention de rédiger une telle directive? Est-il souhaitable de mettre à la disposition des consulats belges un formulaire de demande spécial pour obtenir à nouveau des documents belges?

moet opmaken. Blijkbaar geeft dat veel problemen, omdat zij moeilijk kunnen nagaan of zij de Belgische nationaliteit bezaten. Zij moeten daarvoor verplicht contact nemen met de dienst voor Vreemdelingenzaken, die daarvoor een hele procedure moet opstarten die dikwijls maanden kan aanslepen.

Volgens mij kan deze patstelling makkelijk worden opgelost door een eenvoudig aanvraagformulier te ontwerpen waardoor het consulaat de Belgische documenten onmiddellijk opnieuw kan aanvragen. Een dergelijk formulier zou vandaag niet bestaan.

Mevrouw de minister, ik kom tot mijn vragen inzake deze twee problemen.

Ten eerste, bestaat er voor de ambtenaren van de burgerlijke stand een eenduidige richtlijn teneinde zekerheid te verschaffen met betrekking tot de al dan niet verplichting van overschrijving van een verstotingakte verleden in het buitenland in de registers van de burgerlijke stand? Zo neen, bent u bereid alsnog een dergelijke richtlijn op te stellen?

Ten tweede, acht u het mogelijk en wenselijk dat het hoger omschreven aanvraagformulier voor het herverkrijgen van de nodige Belgische documenten aan de Belgische consulaten ter beschikking wordt gesteld?

09.02 Minister **Laurette Onkelinx**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Claes, eerst wens ik in te gaan op de technische formulering van uw vraag.

Wat de burgerlijke stand betreft, worden de technische termen vaak door elkaar gehaald. Een verstotingakte kan niet worden overgeschreven vermits alleen akten die in België zijn opgesteld overgeschreven worden. U spreekt –naargelang het verblijfsstatuut van de vreemdeling - over verstoting in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister.

La mention doit se faire pour chaque acte modifiant l'état civil, comme le fait une répudiation.

Aujourd'hui, trois circulaires sont en vigueur concernant les répudiations étrangères, celles du 13 mars 1980, du 30 avril 1984 et du 27 avril 1994. Une lecture commune des trois circulaires existantes donne des critères d'appréciation afin de reconnaître ou non une répudiation. Je ne les énumérerai pas ici, mais je vous ferai plutôt part des problèmes qui se posent dans la pratique.

Tout d'abord, les directives se retrouvent dans trois circulaires:

- Pour les fonctionnaires, il est évidemment difficile d'avoir une vue claire sur l'ensemble des critères.
- Le fonctionnaire lui-même, contrairement à ce que l'on peut croire, n'est pas compétent pour effectivement reconnaître la répudiation. Un juge peut ordonner que la mention soit modifiée s'il estime que la répudiation viole l'ordre public. Aussi, le fonctionnaire peut-il supprimer la mention, même d'office. Une mention n'a adonc aucune valeur éternelle.
- Il y a des juges qui donnent une autre interprétation à certains critères. Parfois même, elle va à l'encontre de la teneur de la circulaire.

09.02 **Laurette Onkelinx**, ministre: En matière d'état civil, on confond toute une série de formulations techniques. Un acte de répudiation ne peut être transcrit. Seuls les actes belges peuvent l'être. En fonction du statut qualifiant le séjour de l'étranger, toute répudiation pouvant être reconnue en Belgique doit être signalée au registre de la population, au registre des étrangers ou au registre d'attente.

De vermelding gebeurt voor elke akte die de burgerlijke stand op dezelfde wijze wijzigt als een verstoting.

Nu zijn drie omzendbrieven toepasselijk met betrekking tot verstoting. De eerste dateert van 13 maart 1980, de tweede van 30 april 1984 en de laatste van 27 april 1994. Voor de erkenning van een verstoting neemt men de criteria in aanmerking die in deze drie omzendbrieven werden vastgesteld.

In de praktijk doen zich problemen voor.

Ten eerste belemmert het naast elkaar bestaan van drie omzendbrieven de leesbaarheid van de vastgestelde criteria. Ten tweede is de ambtenaar niet

A la longue, une imprécision est apparue. Cette imprécision découle du fait que les critères d'appréciation ne sont pas contraignants pour le fonctionnaire de l'état civil.

Un fonctionnaire ne peut être obligé d'observer des critères que si ces critères sont déterminés par la loi. Or, comme je l'ai déjà signalé, il n'existe aujourd'hui que des circulaires à ce sujet.

bevoegd om het feitelijk karakter van een verstoting te erkennen terwijl een rechter de vermelding kan wijzigen. Een vermelding geldt dus nooit eeuwig.

Vervolgens zorgt de uitlegging door bepaalde rechters ervoor dat de betrokken criteria alsmaar onnauwkeuriger worden. Bovendien vloeit het onnauwkeurig karakter van sommige criteria voort uit het feit dat ze voor de ambtenaren van de burgerlijke stand niet dwingend zijn. Slechts een wet zou dwingend zijn.

Ik beoog een voorstel uit te werken dat de huidige criteria verduidelijkt en een wettelijke grondslag verleent. Bepaalde criteria zullen hierbij moeten worden geherformuleerd om te voorzien in een betere bescherming van verstoten vrouwen en tegelijkertijd rekening te houden met voltrokken feiten. Dit initiatief zal plaatsvinden in ruime samenspraak met de betrokken sector.

U haalt in uw vraag een aantal zaken door elkaar. Dat is echter heel begrijpelijk gezien de hoge moeilijkheidsgraad van het onderwerp en de raakvlakken ervan met meerdere departementen, zijnde Justitie, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken. Contact met de dienst Vreemdelingenzaken is pas opportuun in het geval van een vrouw die niet de Belgische nationaliteit heeft. Is de vrouw Belgische, dan is er geen terugkeervisum nodig. Voor het bewijs van haar Belgische nationaliteit wordt het bevolkingsregister geraadpleegd. Deze materie behoort tot de bevoegdheid van de minister van Buitenlandse Zaken, aan wie het eveneens toekomt om desgewenst een standaardprocedure uit te werken.

Une nouvelle circulaire reformulera les trois recueils existants ainsi que certains critères afin d'offrir une meilleure protection aux femmes répudiées et de donner des directives claires aux officiers de l'état civil. Si j'entends mettre en place une réglementation légale, c'est afin de la rendre définitivement contraignante pour chaque agent.

Le contact avec l'Office des étrangers n'est indiqué que lorsque la femme n'est pas belge. Ce service délivre des visas aux étrangers. Si la femme est de nationalité belge, elle n'a pas besoin d'un visa de retour. Pour prouver sa nationalité belge, le consulat fait appel à une autre instance belge. Cette matière, ainsi que la question relative à l'opportunité de la mise sur pied d'une procédure standard, concernent toutefois le ministre des Affaires étrangères.

Je confirme que je travaille actuellement sur un projet de loi. Une des grandes questions est de savoir s'il faut le faire à l'occasion de la révision du Code de droit international privé, mais cela risque de prendre pas mal de temps. Dans l'intervalle, faut-il travailler pour clarifier les critères de la circulaire ou faut-il travailler par un projet de loi spécifique concernant la répudiation que l'on pourrait, par la suite, réinsérer dans le Code de droit international? Ce sont les questions que je me pose pour le moment mais je suis persuadée comme vous qu'il faut aller plus avant pour que la situation de ces femmes répudiées soit plus favorable.

Ik bevestig mijn voornemen om ter zake een wetgevend initiatief te nemen. We weten echter nog niet of wij zullen wachten op de herziening van het Wetboek van internationaal privaatrecht om ons wetsontwerp in te dienen.

Omdat dit wel eens veel tijd in beslag zou kunnen nemen zouden we reeds de criteria die in de omzendbrief worden gehanteerd kunnen verduidelijken of een wetsontwerp voorstellen, maar dan specifiek over de verstoting dat dan later in het Wetboek van internationaal privaatrecht zou kunnen worden ingevoegd.

Om de situatie van de verstoten vrouwen te kunnen verbeteren moeten wij een antwoord vinden op deze vragen.

09.03 Hilde Claes (sp.a-spirit): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw bijzonder uitvoerig en technisch antwoord dat ik ongetwijfeld nog eens in detail zal nalezen.

In uw antwoord deelde u mede dat het hier gaat om een bijzonder complexe materie, met heel wat verwarrende elementen. Ik denk ook dat dit precies de oorzaak is van het feit dat vele ambtenaren van de burgerlijke stand niet goed meer weten wat zij aan moeten met het probleem. Het is eveneens de oorzaak van het feit dat heel wat Belgische consulaten in het buitenland klaarblijkelijk ook niet meer weten welke documenten opnieuw moeten worden afgeleverd en welke niet.

Het verheugt mij dat u zoekt naar een mogelijkheid om duidelijkheid te verschaffen in de materie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*La réunion publique de commission est levée à 11.51 heures.
De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.51 uur.*

09.03 Hilde Claes (sp.a-spirit): Je remercie la ministre pour ces précisions. Il s'agit d'une matière complexe qui sème la confusion dans l'esprit des officiers de l'état civil et auprès des consulats.